Ubezpieczeni poddani rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej ZUS w 2020 roku w 12 miesięcy po odbytej rehabilitacji

DEPARTAMENT STATYSTYKI I PROGNOZ AKTUARIALNYCH

Warszawa 2022

ZUS ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Opracowała: Ewa Kocemba – Bilousov
Wydział Badań Statystycznych

Akceptowała: Izabela Tomczyk
Wicedyrektor Departamentu
Statystyki i Prognoz Aktuarialnych

SPIS TREŚCI

		Strona
Wprowadzenie		5
1.	Cechy społeczno-zawodowe ubezpieczonych poddanych rehabilitacji leczniczej	7
2.	Świadczenia pobierane przez ubezpieczonych przed rehabilitacją leczniczą	36
3.	Świadczenia pobierane przez ubezpieczonych po rehabilitacji leczniczej	50
3.1.	Świadczenia pobierane po rehabilitacji bez względu na chorobę będącą przyczyną rehabilitacji	51
3.2.	Świadczenia pobierane po rehabilitacji z tytułu choroby będącej przyczyną rehabilitacji	64
4.	Opinia o zdolności do pracy w momencie zakończenia rehabilitacji leczniczej	78
Podsumowanie		84

WPROWADZENIE

Program rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej prowadzony przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ma na celu przywrócenie zdolności do pracy osobom, które w wyniku chorób lub wypadków i ich następstw są zagrożone długotrwałą niezdolnością do pracy, ale rokują odzyskanie tej zdolności po zastosowaniu odpowiedniego leczenia rehabilitacyjnego. Mają, więc one szansę w stosunkowo krótkim czasie powrócić do pracy zarobkowej. Sprzyjają temu maksymalne skrócenie okresu oczekiwania na leczenie rehabilitacyjne oraz kompleksowe działania rehabilitacyjne realizowane przy użyciu różnych technik i form terapii. Realizacja programu rehabilitacji leczniczej ma nie tylko zapobiegać utracie zdolności do pracy, ale również sprzyjać zmniejszaniu wydatków na świadczenia z tytułu niezdolności do pracy.

Z możliwości uzyskania skierowania na rehabilitację leczniczą ZUS mogą skorzystać:

- osoby uprawnione do zasiłku chorobowego lub świadczenia rehabilitacyjnego po ustaniu tytułu do ubezpieczenia chorobowego lub wypadkowego;
- osoby pobierające rentę okresową z tytułu niezdolności do pracy;
- ubezpieczeni niepobierający żadnych świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

Na rehabilitację leczniczą ZUS nie są kierowane osoby z uprawnieniami do emerytury lub renty z tytułu trwałej niezdolności do pracy.

Podstawą skierowania osoby ubezpieczonej do ośrodka rehabilitacyjnego jest wydane przez lekarza orzecznika ZUS orzeczenie o potrzebie rehabilitacji leczniczej. Orzeczenie takie lekarz orzecznik może wydać:

- orzekając o niezdolności do pracy do celów rentowych,
- orzekając o okolicznościach uzasadniających przyznanie świadczenia rehabilitacyjnego,
- dokonując kontroli prawidłowości orzekania o czasowej niezdolności do pracy,
- na wniosek lekarza prowadzącego leczenie.

Program rehabilitacji leczniczej realizowany przez ZUS ma charakter kompleksowy i obejmuje poza działaniami diagnostyczno - leczniczo-rehabilitacyjnymi, również rehabilitację psychologiczną, edukację zdrowotną z zakresu podstawowej wiedzy o procesie chorobowym uwzględniającej profil schorzenia, instruktaż odnośnie kontynuacji rehabilitacji w warunkach domowych po zakończeniu turnusu rehabilitacyjnego.

Program rehabilitacji leczniczej nie obciąża finansowo pacjenta, bowiem koszty rehabilitacji leczniczej obejmujące koszty leczenia, zakwaterowania, żywienia, dojazdu, edukacji zdrowotnej są pokrywane z funduszu rentowego Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Corocznie w ustawie budżetowej ustalana jest kwota wydatków na prewencję rentową ZUS 0,4% wydatków na świadczenia z ubezpieczenia emerytalnego, rentowego, chorobowego i wypadkowego, przewidzianych w planie finansowym Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na dany rok budżetowy (Ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych – art. 57).

Badanie osób poddanych rehabilitacji leczniczej w 2020 roku jest kolejnym badaniem statystycznym pełnym, prowadzonym corocznie przez Departament Statystyki i Prognoz Aktuarialnych.

Celem badania jest wieloaspektowa analiza populacji osób, które ukończyły rehabilitację leczniczą. W związku z tym przedmiotem analizy są informacje takie, jak:

- cechy demograficzno-społeczne osób rehabilitowanych: wiek, płeć, zawód, miejsce zamieszkania.
- rodzaje świadczeń (lub ich brak) i okresy ich pobierania, jednostki chorobowe będące przyczyną rehabilitacji w momencie skierowania na leczenie rehabilitacyjne,
- rodzaje świadczeń (lub ich brak) pobieranych w okresie 12 miesięcy po zakończonej rehabilitacji leczniczej z tytułu jednostki chorobowej, która była przyczyną skierowania na rehabilitację leczniczą oraz z tytułu innej jednostki chorobowej niż przyczyna skierowania na rehabilitację, jednostki chorobowe będące przyczyną pobierania świadczeń po zakończonej rehabilitacji.

Pozyskane informacje posłużyły wnioskowaniu o takich aspektach rehabilitacji leczniczej, jak: przyczyny chorobowe kierowania na leczenie rehabilitacyjne, moment rozpoczęcia leczenia rehabilitacyjnego, skuteczność przeprowadzonej rehabilitacji leczniczej.

Z uwagi na pandemię w 2020 r. rehabilitacja lecznicza była prowadzona w ograniczonym zakresie – tylko w terminach od stycznia do 14 marca 2020 r. oraz od 4 sierpnia do 24 października 2020 r. Stąd też, rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej ZUS poddano zaledwie 28 tysięcy ubezpieczonych, co stanowiło około 1/3 osób poddanych rehabilitacji w 2019 roku.

1. CECHY SPOŁECZNO-ZAWODOWE UBEZPIECZONYCH PODDANYCH REHABILITACJI LECZNICZEJ

W 2020 roku podobnie jak w latach poprzednich, program rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej ZUS realizowany był w zakresie następujących profili rehabilitacji:

- chorób narządu ruchu - rehabilitowanych w trzech systemach: stacjonarnym, ambulatoryjnym, oraz chorób narządu ruchu po wypadkach (we wczesnych stanach powypadkowych).
- chorób układu krążenia - rehabilitowanych w trzech systemach: stacjonarnym, ambulatoryjnym oraz telemedycznie,
- schorzeń psychosomatycznych,
- chorób układu oddechowego,
- chorób onkologicznych gruczołu piersiowego,
- chorób narządu głosu,
- chorób ośrodkowego układu nerwowego.

Jak wcześniej wspomniano, programem rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej objętych zostało prawie 28,0 tys. ubezpieczonych (zaledwie 32,4% osób rehabilitowanych w roku poprzednim 2019). W miesiącu styczniu i lutym 2020 roku rozpoczęło turnus rehabilitacyjny 56,8% ogółu rehabilitowanych. W marcu zaledwie 3,1% ogółu. Od kwietnia do lipca 2020 r. wstrzymano program rehabilitacji leczniczej, wznowiono go ponownie 4 sierpnia. Od sierpnia do października 2020 roku skierowano na turnusy rehabilitacyjne 37,8% ogółu osób rehabilitowanych w 2020 roku. W listopadzie i grudniu przeprowadzono zaledwie 2,3% rehabilitacji - jedynie z powodu chorób narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym, w tym w grudniu 2020r. rehabilitowano 3 osoby w związku z chorobami narządu ruchu we wczesnych stanach powypadkowych.

Z powodu chorób narządu ruchu, leczeniu rehabilitacyjnemu poddano 23,0 tys. osób, z czego rehabilitację w trybie stacjonarnym odbyło 18,0 tys. osób, a w trybie ambulatoryjnym – 4,8 tys. osób oraz 0,2 tys. osób z chorobami narządu ruchu powstałymi po wypadkach. Drugą pod względem liczebności grupę rehabilitowanych stanowiły osoby z chorobami układu

krążenia. Z grupy 1,9 tys. osób stacjonarną formę rehabilitacji leczniczej zastosowano u 1,8 osób, formę ambulatoryjną – u 49 osób, a telemedyczną – u 34 osób.

W ramach programu rehabilitacji schorzeń psychosomatycznych leczeniu rehabilitacyjnemu poddano 0,8 tys. osób, a w związku z chorobami układu oddechowego – 0,5 tys. osób. Ponadto z leczenia rehabilitacyjnego skorzystało 0,5 tys. rehabilitowanych po operacjach nowotworu gruczołu piersiowego oraz 1,0 tys. osób ze schorzeniami narządu głosu i 0,2 tys. osób w zakresie chorób ośrodkowego układu nerwowego.

W ogólnej populacji osób poddanych rehabilitacji leczniczej w 2020 roku odsetek mężczyzn wyniósł 45,5%. W zależności od grupy chorobowej kształtował się on odmiennie. Podobnie, jak w latach ubiegłych, najwyższy udział mężczyzn, odnotowano wśród osób z chorobami układu krążenia: 81,6% wśród osób rehabilitowanych stacjonarnie, 75,5% osób rehabilitowanych w systemie ambulatoryjnym i 88,2% - rehabilitowanych telemedycznie. Podobnie jak w ubiegłym roku, najwyższy odsetek kobiet odnotowano (poza grupą z onkologicznymi chorobami gruczołu piersiowego) w grupach rehabilitowanych z powodu chorób narządu głosu (93,6%) i schorzeń psychosomatycznych (74,7%) – tabela 1 i rys. 1.

Rys. 1. Rehabilitowani według płci i grup chorobowych, w następstwie których zostali poddani rehabilitacji leczniczej

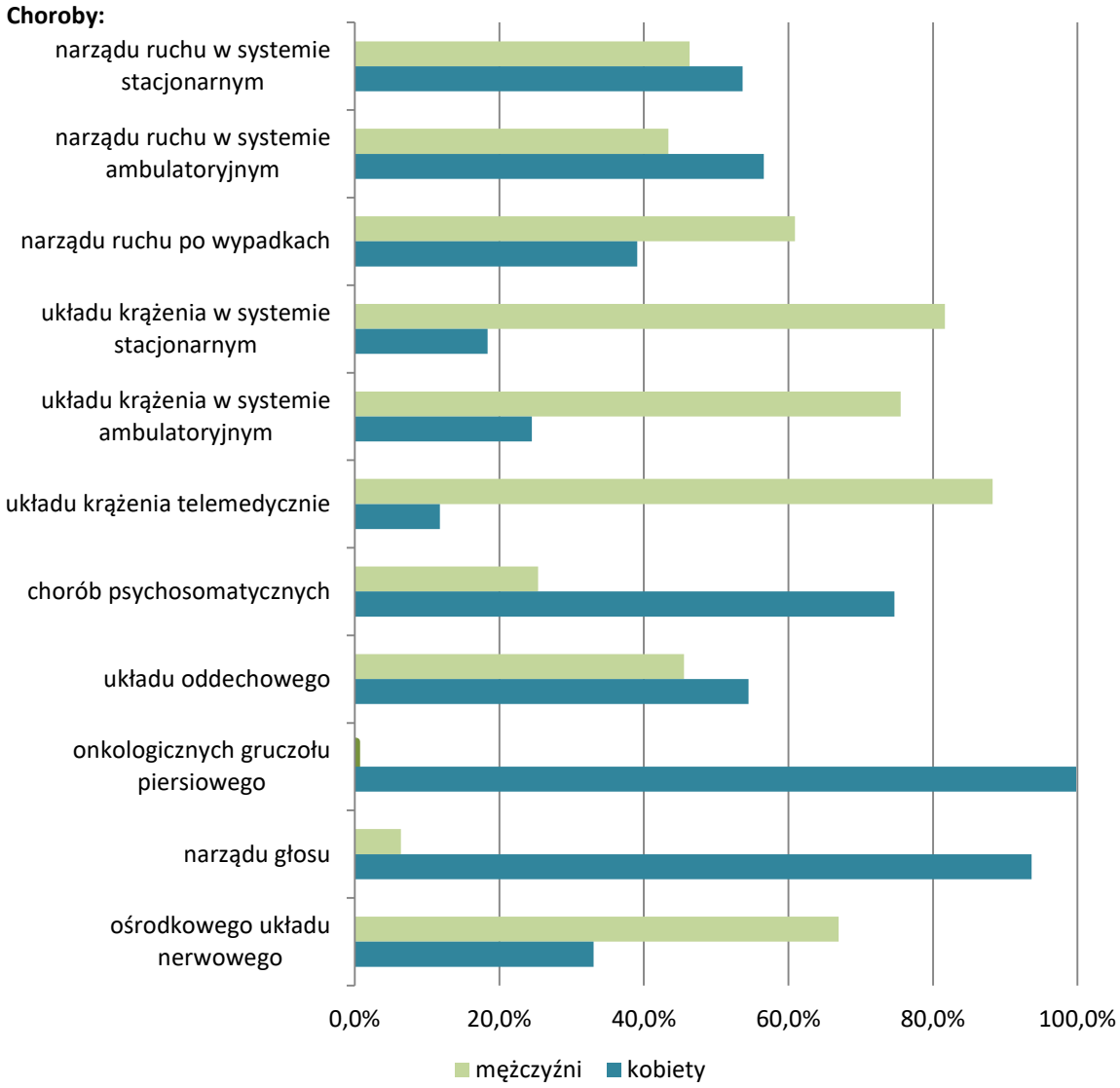

Tabl. 1. Rehabilitowani według grup chorób, w następstwie których zostali poddani rehabilitacji leczniczej

Grupy chorób	rehabilitowani objęci badaniem statystycznym	w odsetkach
OGÓŁEM	**27 963**	**100,0**
z tego rehabilitowani z powodu chorób:		
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	18 038	64,5
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	4 763	17,0
narządu ruchu po wypadkach	174	0,6
układu krążenia w systemie stacjonarnym	1 786	6,4
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	49	0,2
układu krążenia telemedycznie	34	0,1
chorób psychosomatycznych	789	2,8
układu oddechowego	536	1,9
onkologicznych gruczołu piersiowego	517	1,9
narządu głosu	1 038	3,7
ośrodkowego układu nerwowego	239	0,9
MĘŻCZYŹNI	**12 727**	**100,0**
z tego rehabilitowani z powodu chorób:		
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	8 358	65,7
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	2 067	16,2
narządu ruchu po wypadkach	106	0,8
układu krążenia w systemie stacjonarnym	1 458	11,5
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	37	0,3
układu krążenia telemedycznie	30	0,2
chorób psychosomatycznych	200	1,6
układu oddechowego	244	1,9
onkologicznych gruczołu piersiowego	1	0,0
narządu głosu	66	0,5
ośrodkowego układu nerwowego	160	1,3

Tabl. 1. Rehabilitowani według grup chorób, w następstwie których zostali poddani rehabilitacji leczniczej (dok.)

Grupy chorób	rehabilitowani objęci badaniem statystycznym	w odsetkach
KOBIETY	**15 236**	**100,0**
z tego rehabilitowane z powodu chorób:		
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	9 680	63,5
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	2 696	17,7
narządu ruchu po wypadkach	68	0,4
układu krążenia w systemie stacjonarnym	328	2,2
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	12	0,1
układu krążenia telemedycznie	4	0,0
chorób psychosomatycznych	589	3,9
układu oddechowego	292	1,9
onkologicznych gruczołu piersiowego	516	3,4
narządu głosu	972	6,4
ośrodkowego układu nerwowego	79	0,5

Do najczęściej występujących chorób narządu ruchu, które były przyczyną kierowania na rehabilitację leczniczą należały: choroby krążka międzykręgowego M51 (24,0% grupy chorób narządu ruchu), zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa M47 (17,9% tej grupy chorób), zaburzenia korzeni rdzeniowych i splotów nerwowych G54 (8,9%), choroby kręgów szyjnych M50 (5,2%), następstwa urazów kończyny dolnej T93 (4,8%).

Choroby krążka międzykręgowego M51 były główną przyczyną rehabilitacji zarówno w systemie stacjonarnym (25,5% rehabilitowanych w grupie z chorobami narządu ruchu), jak i w systemie ambulatoryjnym (19,4%).

W grupie osób rehabilitowanych z powodu chorób narządu ruchu po wypadkach najczęstszą przyczyną rehabilitacji były choroby z grupy (S00—T98) Urazy, zatrucia i inne określone skutki działania czynników zewnętrznych: złamanie podudzia łącznie ze stawem skokowym S82 (17,2%), złamanie odcinka lędźwiowego kręgosłupa i miednicy S32 (10,3%).

Wśród rehabilitowanych z powodu chorób układu krążenia, jako przyczyna chorobowa rehabilitacji, dominowały różne postacie choroby niedokrwiennej serca I25 – 73,6%. Wśród osób rehabilitowanych stacjonarnie to 70,4%, w systemie ambulatoryjnym 75,5%, zaś telemedycznie przewlekła choroba niedokrwienna serca I25 to 91,2% rehabilitowanych.

Z grupy chorób psychosomatycznych rehabilitacji leczniczej podlegały przede wszystkim zaburzenia będące reakcją na ciężki stres F43 – 27,9%, zaburzenia lękowe F41 27,6%, oraz zaburzenia depresyjne F33 – 13,6% i F32 – 11,9%.

Wśród schorzeń układu oddechowego rehabilitacji podlegały takie jednostki chorobowe jak – dychawica oskrzelowa J45 – 51,7% i przewlekła obturacyjna choroba płuc J44 – 19,4%.

Wśród rehabilitowanych w związku z chorobami onkologicznymi gruczołu piersiowego, przyczynę rehabilitacji w 99,8% stanowił nowotwór złośliwy sutka C50.

Spośród chorób narządu głosu – zaburzenia głosu R49 stanowiły 60,4%, zapalenie strun głosowych i krtani niesklasyfikowane gdzie indziej J38 27,2% i przewlekłe zapalenie krtani oraz krtani i tchawicy J37 11,2%.

Wśród chorób układu nerwowego ponad połowę populacji rehabilitowano z powodu następstw chorób naczyń mózgowych I69 (50,2%), oraz z powodu stwardnienia rozsianego G35 (12,1%).

Tabl. 2. Najczęściej występujące jednostki chorobowe będące przyczyną skierowania na rehabilitację leczniczą

Grupy chorób / Jednostki chorobowe	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach		
Choroby narządu ruchu	**100,0**	**100,0**	**100,0**
w tym:			
Inne choroby krążka międzykręgowego M51	24,0	23,5	24,5
Zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa M47	17,9	15,1	20,3
Zaburzenia korzeni rdzeniowych i splotów nerwowych G54	8,9	8,5	9,2
Choroby kręgów szyjnych M50	5,2	3,2	6,9
Następstwa urazów kończyny dolnej T43	4,8	6,9	3,1
Choroby układu krążenia	**100,0**	**100,0**	**100,0**
w tym:			
Przewlekła choroba niedokrwienna serca I25	70,4	72,5	60,8
Samoistne (pierwotne) nadciśnienie I10	6,5	4,5	15,1
Niewydolność serca I50	5,3	5,6	3,8
Obecność wszczepów i przeszczepów serca i naczyń Z95	2,9	3,0	2,6
Dusznica bolesna I20	2,4	2,4	2,0

Tabl. 2. Najczęściej występujące jednostki chorobowe będące przyczyną skierowania na rehabilitację leczniczą (dok.)

Grupy chorób / Jednostki chorobowe	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach		
Choroby psychosomatyczne	**100,0**	**100,0**	**100,0**
w tym:			
Reakcja na ciężki stres i zaburzenia adaptacyjne F43	27,9	28,5	27,7
Inne zaburzenia lękowe F41	27,6	22,0	29,5
Zaburzenia depresyjne nawracające F33	13,6	8,0	15,4
Epizod depresyjny F32	11,9	12,0	11,9
Inne zaburzenia psychiczne spowodowane uszkodzeniem lub dysfunkcją mózgu i chorobą somatyczną F06	4,8	11,0	2,7
Choroby układu oddechowego	**100,0**	**100,0**	**100,0**
w tym:			
Dychawica oskrzelowa J45	51,7	40,6	61,0
Inna przewlekła zaporowa choroba płuc J44	19,4	32,8	8,2
Przewlekłe zapalenie krtani oraz krtani i tchawicy J37	3,2	1,6	4,5
Przewlekłe zapalenie zatok przynosowych J32	2,8	0,4	4,8
Choroby onkologiczne gruczołu piersiowego	**100,0**	**100,0**	**100,0**
w tym:			
Nowotwór złośliwy sutka C50	99,8	100,0	99,8
Zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa M47	0,2	-	0,2
Choroby narządu głosu	**100,0**	**100,0**	**100,0**
w tym:			
Zaburzenia głosu R49	60,4	47,0	61,3
Zapalenie strun głosowych i krtani niesklasyfikowane gdzie indziej J38	27,2	31,8	26,9
Przewlekłe zapalenie krtani oraz krtani i tchawicy J37	11,2	18,2	10,7
Choroby układu nerwowego	**100,0**	**100,0**	**100,0**
w tym:			
Następstwa chorób naczyń mózgowych I69	50,2	50,6	49,4
Stwardnienie rozsiane G35	12,1	6,3	24,1
Zawał mózgu I63	8,9	11,3	5,0
Porażenie połowiczne G81	5,7	7,2	3,3

Rys. 2. Ranking najczęściej występujących jednostek chorobowych, w następstwie których rehabilitowani zostali poddani rehabilitacji leczniczej

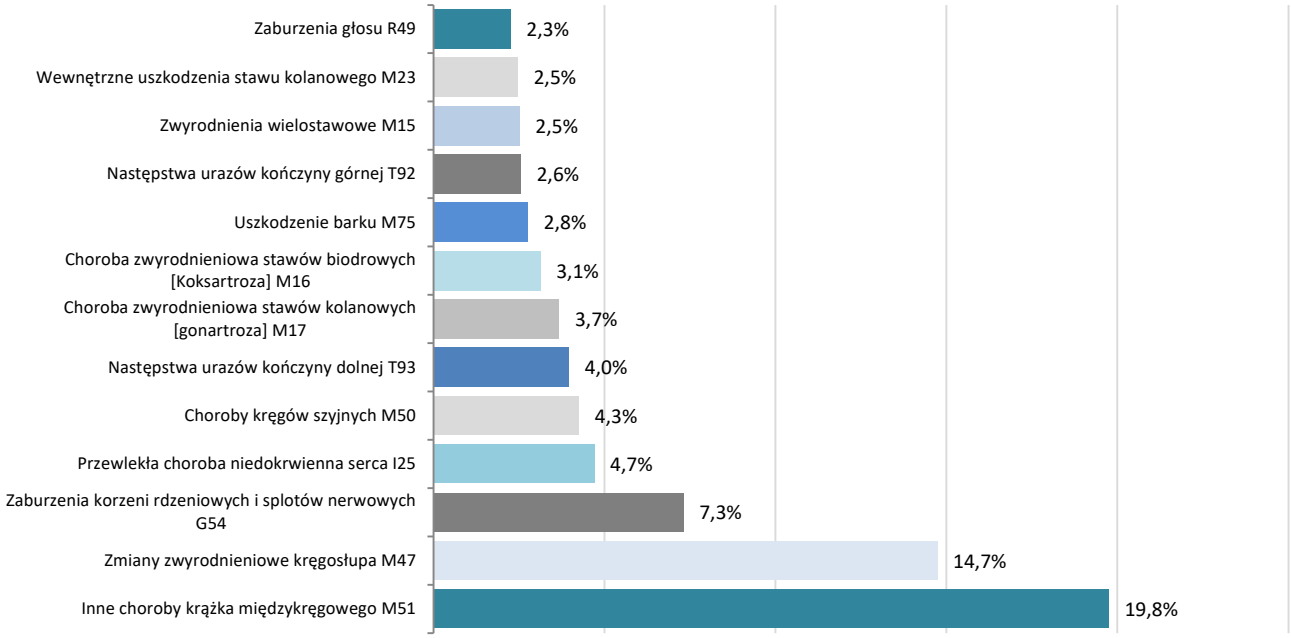

Jak już wspomniano, dane prezentowane w opracowaniu dotyczą 28,0 tys. osób poddanych rehabilitacji leczniczej w 2020 r. Z tej populacji u 27,4 tys. osób (98,1% ogółu) niezdolność do pracy wynikała z tzw. ogólnego stanu zdrowia (tabl. 3).

Następstwa wypadków przy pracy były przyczyną niezdolności do pracy u 0,5 tys. ubezpieczonych poddanych leczeniu rehabilitacyjnemu. U 99,2% osób rehabilitowanych w następstwie wypadków przy pracy dysfunkcje organizmu spowodowane były chorobami narządu ruchu. Zaledwie 12 osób rehabilitowano w skutek choroby zawodowej. Spośród tych osób - 8 rehabilitowano z tytułu chorób narządu ruchu, a 3 z powodu chorób narządu głosu.

Tak jak i w latach poprzednich, wśród rehabilitowanych z tzw. ogólnego stanu zdrowia dominowały choroby narządu ruchu i stanowiły 81,8% (w 2019 r. udział tych chorób wyniósł 82,8%).

Tabl. 3. Rehabilitowani według grup chorób, w następstwie których zostali poddani rehabilitacji leczniczej oraz okoliczności powstania niezdolności do pracy

Grupy chorób	ogółem rehabilitowani w 2020 r.		rehabilitowani na skutek schorzeń powstałych w związku z:					
			wypadkami przy pracy		chorobą zawodową		tzw. ogólnym stanem zdrowia	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
OGÓŁEM	**27 963**	**100,0**	**519**	**100,0**	**12**	**100,0**	**27 432**	**100,0**
w tym:								
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	18 038	64,5	420	80,9	6	50,0	17 612	64,2
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	4 763	17,0	86	16,6	2	16,7	4 675	17,0
narządu ruchu po wypadkach	174	0,6	9	1,7	-	-	165	0,6
układu krążenia w systemie stacjonarnym	1 786	6,4	1	0,2	-	-	1 785	6,5
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	49	0,2	-	-	-	-	49	0,2
układu krążenia telemedycznie	34	0,1	-	-	-	-	34	0,1
chorób psychosomatycznych	789	2,8	2	0,4	-	-	787	2,9
układu oddechowego	536	1,9	1	0,2	-	-	535	2,0
onkologicznych gruczołu piersiowego	517	1,8	-	-	-	-	517	1,9
narządu głosu	1 038	3,7	-	-	3	25,0	1 035	3,8
ośrodkowego układu nerwowego	239	0,9	-	-	1	8,3	238	0,9

Rys. 3. Rehabilitowani według okoliczności powstania niezdolności do pracy i płci

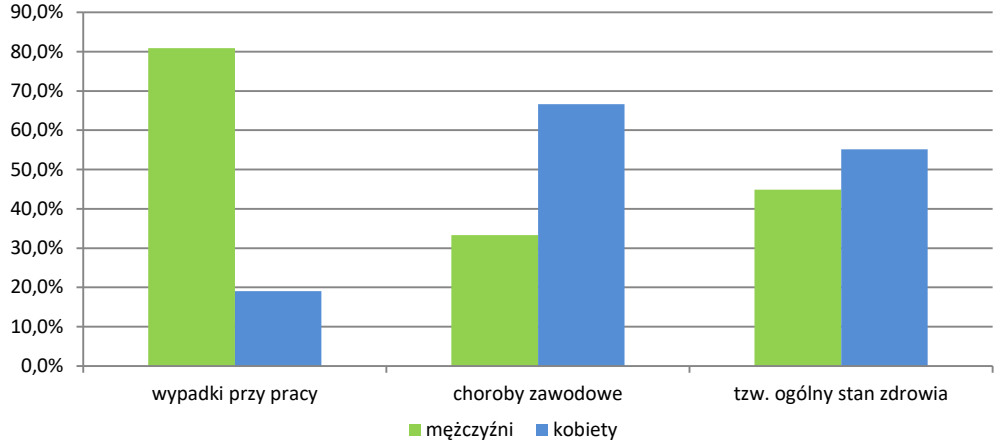

Populacja rehabilitowanych w następstwie wypadków przy pracy, zamieszkiwała województwa: śląskie (16,2%), mazowieckie (14,6%), pomorskie (10,8%), dolnośląskie (8,5%), wielkopolskie (6,9%). W następstwie chorób zawodowych najliczniejszą grupę stanowili mieszkańcy województwa łódzkiego i warmińsko – mazurskiego (po 25,0%) oraz śląskiego (16,8%) (tabl. 4).

Tabl. 4. Rehabilitowani według okoliczności powstania niezdolności do pracy oraz województw odpowiadających miejscu zamieszkania

Województwo	Ogółem	rehabilitowani na skutek schorzeń powstałych w związku z:		
		wypadkami przy pracy	chorobami zawodowymi	tzw. ogólnym stanem zdrowia
	w odsetkach			
OGÓŁEM	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
z tego:				
Dolnośląskie	7,7	8,5	8,3	7,7
Kujawsko-pomorskie	5,6	4,2	-	5,6
Lubelskie	6,0	8,3	-	6,0
Lubuskie	2,2	0,8	-	2,2
Łódzkie	9,5	7,9	25,0	9,5
Małopolskie	6,3	2,7	8,3	6,4
Mazowieckie	14,3	14,6	-	14,3
Opolskie	1,0	0,2	-	1,0
Podkarpackie	2,7	3,3	-	2,7
Podlaskie	4,1	3,1	8,3	4,1
Pomorskie	7,5	10,8	-	7,5
Śląskie	18,5	16,2	16,8	18,5
Świętokrzyskie	1,9	1,9	-	1,9
Warmińsko-mazurskie	2,9	7,7	25,0	2,8
Wielkopolskie	5,1	6,9	-	5,1
Zachodniopomorskie	4,7	2,9	8,3	4,7

Dominującą przyczyną skierowania w 2020 r. na rehabilitację leczniczą był ogólny stan zdrowia, co niewątpliwie wpłynęło na strukturę rehabilitowanych według wieku. Z ogólnej populacji osób poddanych rehabilitacji leczniczej w 2020 roku 67,9% przekroczyło 50 rok życia (tabl. 6 i 7), w porównaniu z 69,1% w 2019 roku. Średni wiek ubezpieczonych w momencie skierowania na rehabilitację w 2020 r. wynosił 52,3 roku: dla mężczyzn – 52,8 roku, dla kobiet średni wiek – 51,8 roku. Średni wiek w najliczniejszej grupie chorób narządu ruchu wyniósł 51,9 roku. Rehabilitowani z tytułu chorób narządu ruchu w systemie

stacjonarnym byli najstarsi – średni wiek to 52,4 roku, w systemie ambulatoryjnym średni wiek to – 50,3 roku, najniższy średni wiek 44,4 roku, odnotowano w grupie osób rehabilitowanych po wypadkach. Średni wiek w grupie osób rehabilitowanych z powodu chorób układu krążenia był o 4,0 roku wyższy od średniego dla całej populacji rehabilitowanych i wyniósł 56,3 roku. W grupie osób z chorobami układu oddechowego średni wiek wyniósł 54,3 roku, z chorobami onkologicznymi gruczołu piersiowego – 52,6 roku, a chorobami narządu głosu – 53,0 roku, a z chorobami układu nerwowego – 51,0 roku.

Tabl. 5. Rehabilitowani w 2020 roku poddani badaniu statystycznemu według wieku i płci

Wiek rehabilitowanych	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	**27 963**	**12 727**	**15 236**
z tego:			
19 lat i mniej	1	-	1
20-29	535	347	188
30-39	2 171	1 181	990
40-49	6 264	2 512	3 752
50 lat i więcej	18 992	8 687	10 305
średni wiek	52,3	52,8	51,8

Rys. 4. Rehabilitowani według wieku i płci

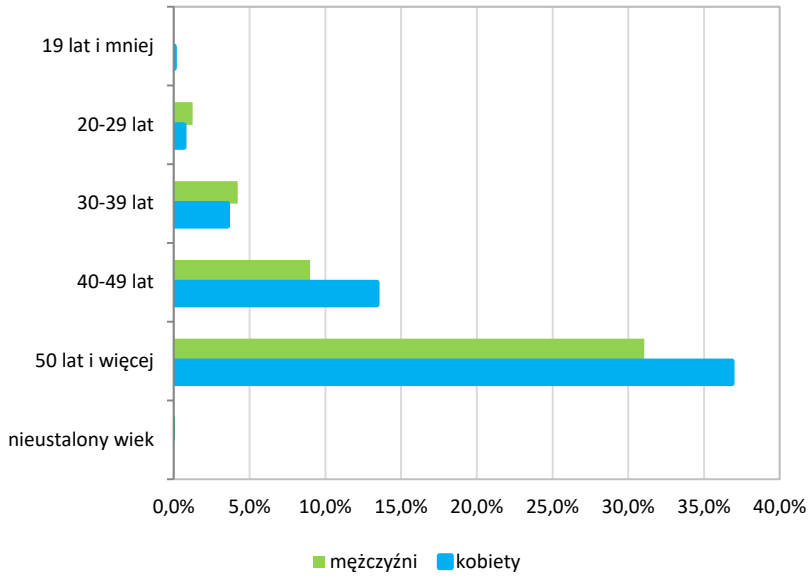

Tabl. 6. Rehabilitowani według grup chorób, w następstwie których zostali poddani rehabilitacji leczniczej oraz wieku i płci

Grupy chorób Wiek rehabilitowanych	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach		
OGÓŁEM	**100,0**	**100,0**	**100,0**
z tego:			
19 i mniej	0,0	-	0,0
20-29	1,9	2,7	1,2
30-39	7,8	9,3	6,5
40-49	22,4	19,7	24,6
50 lat i więcej	67,9	68,3	67,7
średni wiek	52,3	52,8	51,8
z tego rehabilitowani w następstwie chorób:			
Choroby narządu ruchu rehabilitowane stacjonarnie	**100,0**	**100,0**	**100,0**
19 i mniej	0,0	-	0,0
20-29	1,9	2,8	1,2
30-39	7,3	9,7	5,3
40-49	21,9	20,5	23,1
50 i więcej	68,9	67,0	70,4
średni wiek	52,4	52,6	52,3
Choroby narządu ruchu rehabilitowane ambulatoryjnie	**100,0**	**100,0**	**100,0**
20-29	2,7	3,7	1,9
30-39	12,3	12,6	12,0
40-49	27,0	22,1	30,9
50 i więcej	58,0	61,6	55,2
średni wiek	50,3	51,2	49,6
Choroby narządu ruchu po wypadkach	**100,0**	**100,0**	**100,0**
20-29	14,4	18,9	7,4
30-39	23,0	25,5	19,1
40-49	24,7	22,6	27,9
50 i więcej	37,9	33,0	45,6
średni wiek	44,4	42,6	47,1
Choroby układu krążenia rehabilitowane stacjonarnie	**100,0**	**100,0**	**100,0**
20-29	0,4	0,3	0,9
30-39	2,1	1,9	3,0
40-49	13,3	12,6	16,2
50 i więcej	84,2	85,2	79,9
średni wiek	56,3	56,8	54,3

Tabl. 6. Rehabilitowani według grup chorób, w następstwie których zostali poddani rehabilitacji leczniczej oraz wieku i płci (dok.)

Grupy chorób Wiek rehabilitowanych	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach		
Choroby układu krążenia rehabilitowane ambulatoryjnie	**100,0**	**100,0**	**100,0**
40-49	12,2	13,5	8,3
50 i więcej	87,8	86,5	91,7
średni wiek	57,3	57,0	58,0
Choroby układu krążenia rehabilitowane telemedyczne	**100,0**	**100,0**	**100,0**
30-39	5,9	6,7	-
40-49	14,7	10,0	50,0
50 i więcej	79,4	83,3	50,0
średni wiek	55,6	56,1	52,0
Choroby psychosomatyczne	**100,0**	**100,0**	**100,0**
20-29	1,5	4,0	0,7
30-39	10,9	9,5	11,4
40-49	29,2	24,5	30,7
50 i więcej	58,3	62,0	57,2
średni wiek	50,3	51,3	49,9
Choroby układu oddechowego	**100,0**	**100,0**	**100,0**
20-29	0,6	0,8	0,3
30-39	5,0	7,4	3,1
40-49	18,3	11,9	23,6
50 i więcej	76,1	79,9	73,0
średni wiek	54,3	55,5	53,3
Onkologia gruczołu piersiowego	**100,0**	**100,0**	**100,0**
20-29	0,2	-	0,2
30-39	2,7	-	2,7
40-49	25,7	-	25,8
50 i więcej	71,4	100,0	71,3
średni wiek	52,6	60,0	52,6
Choroby narządu głosu	**100,0**	**100,0**	**100,0**
20-29	0,7	1,5	0,6
30-39	3,7	3,0	3,7
40-49	20,0	16,7	20,3
50 i więcej	75,6	78,8	75,4
średni wiek	53,0	54,9	52,9
Choroby układu nerwowego	**100,0**	**100,0**	**100,0**
20-29	2,9	3,1	2,5
30-39	9,6	9,4	10,1
40-49	26,8	23,1	34,2
50 i więcej	60,7	64,4	53,2
średni wiek	51,0	51,9	49,1

W odniesieniu do 67,5% badanej populacji osób poddanych rehabilitacji leczniczej w 2020 roku zebrano informacje o wykonywanym zawodzie (tabl. 7 i 8). Z analizy pozyskanych danych wynika, że wśród grup zawodowych reprezentowanych w populacji rehabilitowanych znalazły się sekretarki i operatorzy urządzeń biurowych (6,5%), specjaliści do spraw nauczania i wychowania (6,1%), średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych i kultury (5,1%), pomoce domowe i sprzątaczki (5,0%), robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń (4,9%) oraz kierowcy i operatorzy pojazdów (4,1). Struktura ta była zróżnicowana zależnie od profilu rehabilitacji. W grupie osób z chorobami narządu ruchu najliczniejszymi grupami zawodowymi były sekretarki i operatorzy maszyn biurowych (6,9%), średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych i kultury oraz pomoce domowe i sprzątaczki (po 5,3%), robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń (5,2%), sprzedawcy i pokrewni (4,3%), kierowcy i operatorzy pojazdów (4,2%), pracownicy usług osobistych (3,9%), specjaliści do spraw zdrowia (3,7%). W grupie chorób układu krążenia przeważali robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń (7,2%), a także kierowcy i operatorzy pojazdów (6,6%) oraz robotnicy budowlani (4,3%) i sekretarki i operatorzy urządzeń biurowych (4,0%). Wśród rehabilitowanych z powodu chorób psychosomatycznych przeważały sekretarki i operatorzy urządzeń biurowych i średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych i kultury (po 7,7%), specjaliści do spraw nauczania i wychowania (5,7%). W grupie osób z chorobami układu oddechowego najliczniejszą grupą zawodową byli specjaliści do spraw nauczania i wychowania (9,3%), sekretarki i operatorzy urządzeń biurowych (6,7%), średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych i kultury (6,0%).

Wśród rehabilitowanych na skutek chorób onkologicznych gruczołu piersiowego najliczniej reprezentowanymi grupami zawodowymi były: średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych i kultury (9,5%), średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych i kultury (8,3%) oraz sekretarki i operatorzy urządzeń biurowych (7,4%).

Najliczniej reprezentowaną grupą zawodową rehabilitowaną z powodu chorób narządu głosu są specjaliści do spraw nauczania i wychowania specjaliści nauczania i wychowania to 72,4% rehabilitowanych w tym profilu grup chorobowych w roku 2020.

Z powodu chorób układu nerwowego najczęściej rehabilitowano osoby wykonujące zawód: sekretarek i operatorów urządzeń biurowych i pomocy domowych i sprzątaczek (po 7,9%), kierowcy i operatorzy pojazdów (7,1%) oraz robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń (6,3%).

Tabl. 7. Rehabilitowani według zawodów oraz grup chorób, w następstwie których zostali poddani rehabilitacji leczniczej

Zawody i specjalności	Ogółem	rehabilitowani na skutek chorób:							
		narządu ruchu razem	z tego:			układu krążenia razem	z tego:		
			narządu ruchu stacjo-narnie	narządu ruchu ambula-toryjnie	narządu ruchu po wypad-kach		układu krążenia stacjonar-nie	układu krążenia ambula-toryjnie	układu krążenia teleme-dycznie
	w odsetkach								
OGÓŁEM	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
w tym:									
Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	6,5	6,9	6,5	8,5	8,6	4,0	3,9	10,2	-
Specjaliści nauczania i wychowania	6,1	3,4	3,7	2,6	1,1	1,6	1,7	-	-
Średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny	5,1	5,3	5,0	6,3	6,9	2,9	2,9	4,1	2,9
Pomoce domowe i sprzątaczki	5,0	5,3	5,5	4,7	2,9	3,5	3,4	6,1	8,8
Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	4,9	5,2	5,5	3,8	4,0	7,2	7,2	4,1	14,7
Kierowcy i operatorzy pojazdów	4,1	4,2	4,4	3,1	5,7	6,6	6,7	4,1	5,9
Sprzedawcy i pokrewni	3,9	4,3	4,4	4,0	2,9	1,4	1,3	4,1	2,9
Pracownicy usług osobistych	3,7	3,9	4,0	3,3	4,0	3,6	3,6	6,1	2,9
Specjaliści do spraw zdrowia	3,5	3,7	3,9	3,1	4,6	2,1	2,2	-	-
Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	3,4	3,3	3,1	4,1	7,5	1,6	1,5	2,0	5,9
Robotnicy budowlani i pokrewni	3,3	3,5	3,7	2,9	3,4	4,3	4,3	2,0	8,8
Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	2,8	3,0	3,2	2,1	0,6	3,6	3,5	6,1	8,8
Elektrycy i elektronicy	2,7	2,9	3,2	1,7	3,4	2,4	2,4	4,1	-
Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	2,2	2,2	2,2	2,4	4,0	2,5	2,5	-	5,9
Monterzy	2,1	2,2	2,3	2,1	1,1	2,5	2,4	4,1	5,9

Tabl. 7. Rehabilitowani według zawodów oraz grup chorób, w następstwie których zostali poddani rehabilitacji leczniczej (dok.)

Zawody i specjalności	rehabilitowani na skutek chorób:				
	psychoso-matycznych	układu oddecho - wego	onkologi-cznych gruczołu piersiowego	narządu głosu	ośrodkowy układ nerwowy
	w odsetkach				
OGÓŁEM	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
w tym:					
Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	7,7	6,7	7,4	1,1	7,9
Specjaliści nauczania i wychowania	5,7	9,3	8,3	72,4	1,7
Średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny	7,7	6,0	9,5	1,3	3,8
Pomoce domowe i sprzątaczki	4,4	5,4	4,3	0,1	7,9
Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	1,1	5,2	0,4	0,0	6,3
Kierowcy i operatorzy pojazdów	1,3	5,0	0,2	0,0	7,1
Sprzedawcy i pokrewni	4,9	2,2	3,9	0,4	3,3
Pracownicy usług osobistych	3,2	2,2	4,3	0,3	2,9
Specjaliści do spraw zdrowia	2,8	3,9	6,6	0,8	2,1
Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	5,1	3,2	7,0	5,7	2,9
Robotnicy budowlani i pokrewni	1,5	3,0	0,0	0,0	2,1
Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	3,0	1,9	0,8	0,0	2,5
Elektrycy i elektronicy	1,4	3,4	2,3	0,4	2,5
Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	1,9	3,0	1,4	0,2	3,3
Monterzy	1,5	3,0	1,0	0,2	0,4

Tabl. 8. Rehabilitowani według grup chorób, w następstwie których zostali poddani rehabilitacji leczniczej oraz zawodów

Zawody i specjalności	Ogółem	rehabilitowani na skutek chorób: narządu ruchu razem	z tego: narządu ruchu stacjo-narnie	narządu ruchu ambula-toryjnie	narządu ruchu po wypad-kach	układu krążenia razem	z tego: układu krążenia stacjonar-nie	układu krążenia ambula-toryjnie	układu krążenia teleme-dycznie
	w odsetkach								
OGÓŁEM	**100,0**	**82,2**	**64,5**	**17,1**	**0,6**	**6,7**	**6,4**	**0,2**	**0,1**
w tym:									
Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	100,0	86,9	63,9	22,2	0,8	4,1	3,8	0,3	-
Specjaliści nauczania i wychowania	100,0	46,1	38,7	7,3	0,1	1,8	1,8	-	-
Średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny	100,0	84,7	62,9	21,0	0,8	3,8	3,6	0,1	0,1
Pomoce domowe i sprzątaczki	100,0	87,7	71,2	16,1	0,4	4,7	4,3	0,2	0,2
Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	100,0	86,3	72,6	13,2	0,5	9,8	9,3	0,1	0,4
Kierowcy i operatorzy pojazdów	100,0	84,2	70,3	13,0	0,9	10,9	10,5	0,2	0,2
Sprzedawcy i pokrewni	100,0	90,1	72,4	17,2	0,5	2,4	2,1	0,2	0,1
Pracownicy usług osobistych	100,0	86,6	70,4	15,5	0,7	6,7	6,3	0,3	0,1
Specjaliści do spraw zdrowia	100,0	86,9	70,9	15,2	0,8	4,0	4,0	-	-
Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	100,0	80,3	58,2	20,7	1,4	3,0	2,7	0,1	0,2
Robotnicy budowlani i pokrewni	100,0	87,8	72,1	15,1	0,6	8,6	8,2	0,1	0,3
Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	100,0	85,9	73,2	12,6	0,1	8,6	7,8	0,4	0,4
Elektrycy i elektronicy	100,0	87,4	75,8	10,8	0,8	5,9	5,6	0,3	-
Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	100,0	84,6	65,0	18,5	1,1	7,6	7,3	-	0,3
Monterzy	100,0	86,2	69,3	16,6	0,3	7,7	7,1	0,3	0,3

Tabl. 8. Rehabilitowani według grup chorób, w następstwie których zostali poddani rehabilitacji leczniczej oraz zawodów (dok.)

Zawody i specjalności	rehabilitowani na skutek chorób:				
	psychoso-matycznych	układu oddecho - wego	onkologi-cznych gruczołu piersiowego	narządu głosu	ośrodkowy układ nerwowy
	w odsetkach				
OGÓŁEM	**2,8**	**1,9**	**1,8**	**3,7**	**0,9**
w tym:					
Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	3,3	2,0	2,1	0,6	1,0
Specjaliści nauczania i wychowania	2,6	2,9	2,5	43,9	0,2
Średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny	4,3	2,2	3,4	1,0	0,6
Pomoce domowe i sprzątaczki	2,5	2,0	1,6	0,1	1,4
Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	0,7	2,0	0,1	-	1,1
Kierowcy i operatorzy pojazdów	0,9	2,4	0,1	-	1,5
Sprzedawcy i pokrewni	3,6	1,1	1,7	0,4	0,7
Pracownicy usług osobistych	2,4	1,2	2,1	0,3	0,7
Specjaliści do spraw zdrowia	2,2	2,1	3,5	0,8	0,5
Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	4,2	1,8	3,8	6,2	0,7
Robotnicy budowlani i pokrewni	1,3	1,7	-	-	0,6
Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	3,0	1,3	0,5	-	0,7
Elektrycy i elektronicy	1,4	2,4	1,6	0,5	0,8
Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	2,5	2,6	1,1	0,3	1,3
Monterzy	2,0	2,7	0,8	0,3	0,3

Rys. 5. Rehabilitowani według wybranych sekcji gospodarki narodowej i płci

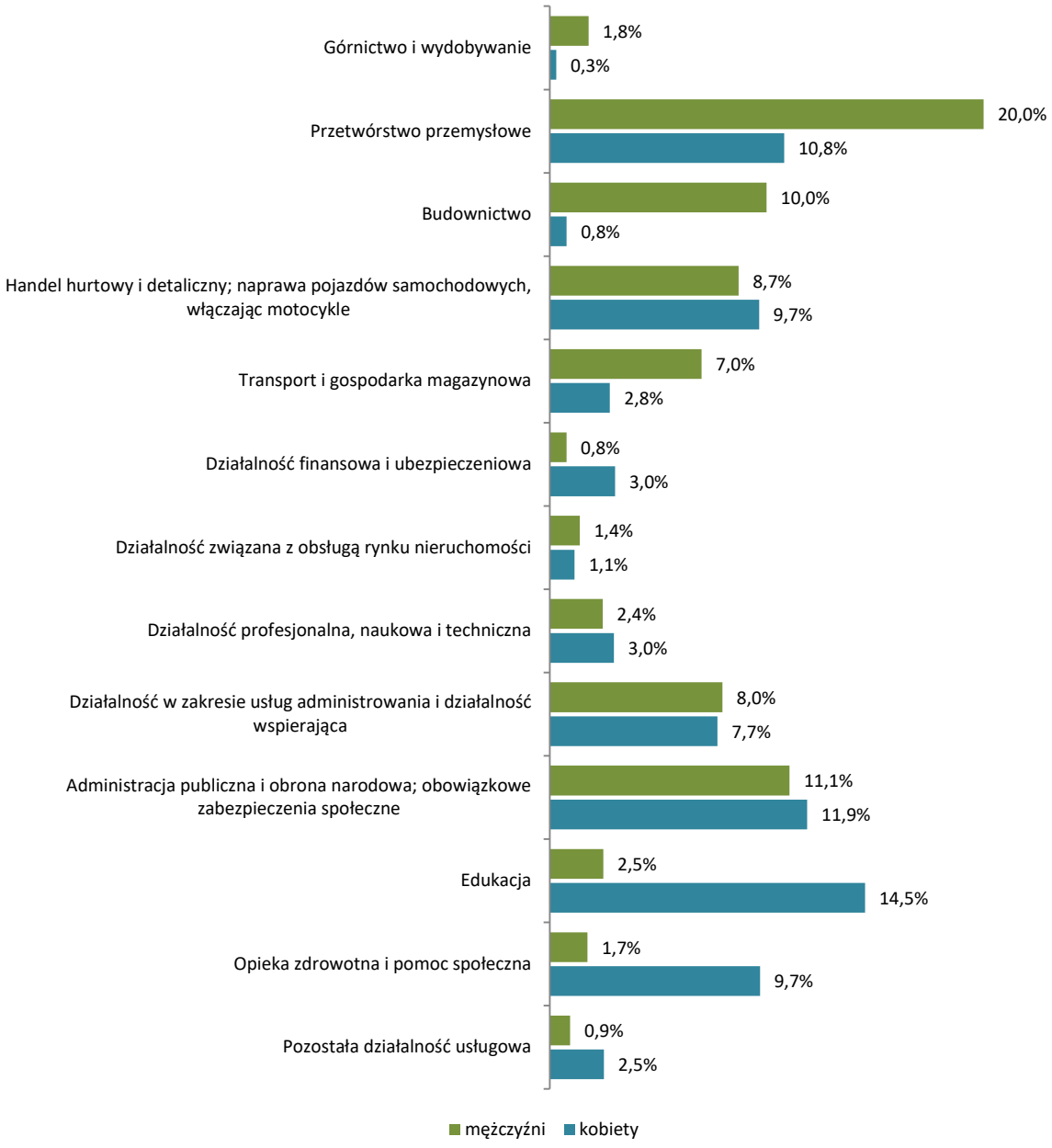

Tabl. 9. Rehabilitowani według sekcji gospodarki narodowej, w których byli zatrudnieni w momencie skierowania na rehabilitację leczniczą

Sekcje gospodarki narodowej	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach		
OGÓŁEM	**100,0**	**100,0**	**100,0**
w tym:			
Przetwórstwo przemysłowe	15,0	20,0	10,8
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	11,5	11,1	11,9
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	9,2	8,7	9,7
Edukacja	9,0	2,5	14,5
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	7,8	8,0	7,7
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	6,1	1,7	9,7
Budownictwo	5,0	10,0	0,8
Transport i gospodarka magazynowa	4,7	7,0	2,8
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2,7	2,4	3,0
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2,0	0,8	3,0
Pozostała działalność usługowa	1,8	0,9	2,5
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	1,5	1,0	1,9
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1,3	1,4	1,1
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1,1	1,8	0,5
Górnictwo i wydobywanie	1,0	1,8	0,3
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0,9	0,8	1,0
Informacja i komunikacja	0,8	0,7	0,8

Z danych o poszczególnych sekcjach gospodarki narodowej, w których zatrudnieni byli ubezpieczeni w momencie skierowania na rehabilitację leczniczą, (tabl. 9 i rys. 5) wynika, że mężczyźni zatrudnieni byli głównie w przetwórstwie przemysłowym (20,0%), w administracji publicznej i obronie narodowej (11,1%), w budownictwie (10,0%), w handlu i naprawach (8,7%). Miejscem zatrudnienia kobiet były najczęściej: edukacja (14,5%), administracja publiczna i obrona narodowa (11,9%), przetwórstwo przemysłowe (10,8%), oraz opieka zdrowotna i pomoc społeczna oraz handel hurtowy i detaliczny (po 9,7%).

W ogólnej populacji rehabilitowanych najliczniej występowały osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę, które to stanowiły 75,0% badanej populacji. Osoby prowadzące

pozarolniczą działalność oraz osoby z nimi współpracujące stanowiły 5,2%, a osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia – 2,5%.

Tabl. 10. Rehabilitowani według wybranych tytułów ubezpieczenia *) oraz grup chorób

Grupy chorób	osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę	osoby prowadzące pozarolniczą działalność oraz osoby z nimi współpracujące	osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia
	w odsetkach		
OGÓŁEM	**100,0**	**100,0**	**100,0**
z tego rehabilitowani z powodu chorób:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	65,0	64,4	59,5
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	16,8	22,0	21,2
narządu ruchu po wypadkach	0,7	0,6	1,2
układu krążenia w systemie stacjonarnym	5,9	7,4	7,4
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	0,1	0,5	0,6
układu krążenia telemedycznie	0,1	0,1	-
chorób psychosomatycznych	2,0	1,7	5,3
układu oddechowego	2,0	1,0	1,4
onkologicznych gruczołu piersiowego	1,8	0,8	1,7
narządu głosu	4,9	0,5	0,6
ośrodkowego układu nerwowego	0,7	1,0	1,1

*) Według stanu na koniec 2020 roku

W grupie osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę 82,5% stanowili rehabilitowani z powodu chorób narządu ruchu. W dalszej kolejności 6,1% stanowili rehabilitowani w związku z chorobami krążenia.

W grupie osób prowadzących działalność pozarolniczą 87,0% to rehabilitowani z powodu chorób narządu ruchu, 8,0% to rehabilitowani z powodu chorób układu krążenia.

W populacji osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia 81,9% było poddanych rehabilitacji w związku z chorobami narządu ruchu, a 8,0% w związku z chorobami układu krążenia. Wysoki odsetek 5,3% stanowiły osoby z chorobami psychosomatycznymi.

Podobnie jak w ubiegłych latach, w populacji osób poddanych rehabilitacji leczniczej najliczniej reprezentowani byli mieszkańcy województw: śląskiego (18,5% ogółu rehabilitowanych), mazowieckiego (14,2%) i łódzkiego (9,5%) – tabl. 11 i rys. 6.

Tabl. 11. Rehabilitowani według województw odpowiadających miejscu zamieszkania i płci

Województwo	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach		
OGÓŁEM	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Dolnośląskie	7,7	8,6	7,0
Kujawsko-pomorskie	5,6	5,0	6,1
Lubelskie	6,0	6,0	6,0
Lubuskie	2,2	2,2	2,2
Łódzkie	9,5	10,2	8,9
Małopolskie	6,3	6,2	6,4
Mazowieckie	14,2	14,2	14,2
Opolskie	1,0	1,1	0,9
Podkarpackie	2,7	3,3	2,3
Podlaskie	4,1	3,6	4,6
Pomorskie	7,5	7,6	7,5
Śląskie	18,5	16,8	20,0
Świętokrzyskie	1,9	2,0	1,7
Warmińsko-mazurskie	2,9	3,4	2,4
Wielkopolskie	5,2	5,7	4,6
Zachodniopomorskie	4,7	4,1	5,2

W 2020 r. przeciętny wskaźnik liczby rehabilitowanych na 100 tys. pracujących wyniósł 208 osób. Wartość tego wskaźnika znacznie przewyższającą przeciętną odnotowano w województwach: podlaskim – 357 osób na 100 tys. pracujących, łódzkim i śląskim – 314 osoby oraz lubelskim – 304 osoby. Najniższy wskaźnik odnotowano w województwach: opolskim – 93 osoby, w wielkopolskim – 104 osoby i w podkarpackim – 124 osoby.

Rys. 6. Rehabilitowani według województw odpowiadających miejscu zamieszkania

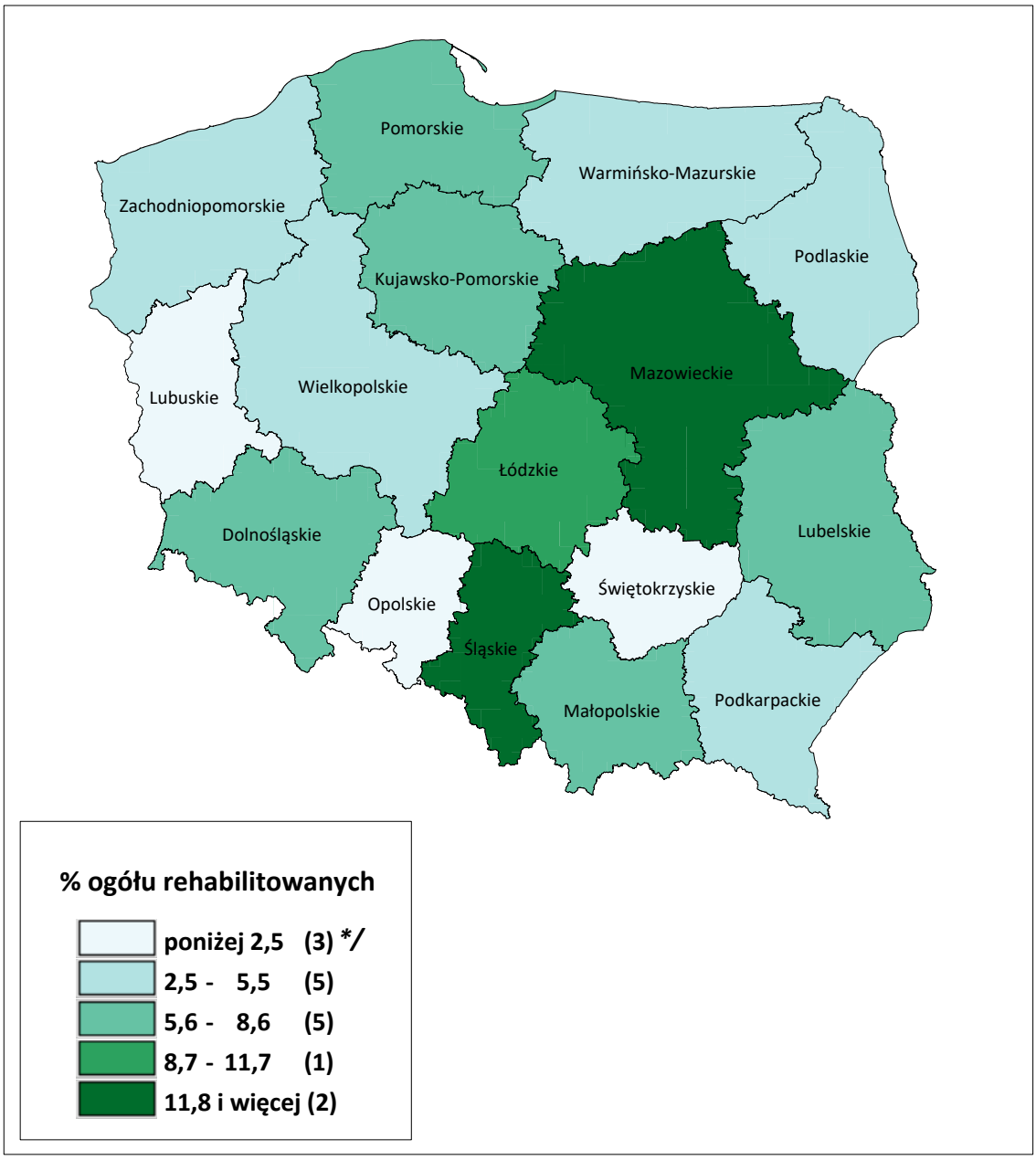

**/ liczba województw*

Tabl. 12. Rehabilitowani w przeliczeniu na 100 tys. pracujących według województw odpowiadających miejscu zamieszkania

Województwo	Ogółem	liczba rehabilitowanych na 100 tys. pracujących*)
OGÓŁEM	**27 963**	208
Dolnośląskie	2 154	197
Kujawsko-pomorskie	1 560	242
Lubelskie	1 680	304
Lubuskie	621	193
Łódzkie	2 653	314
Małopolskie	1 762	146
Mazowieckie	3 979	166
Opolskie	271	93
Podkarpackie	759	124
Podlaskie	1 152	357
Pomorskie	2 108	254
Śląskie	5 187	314
Świętokrzyskie	521	156
Warmińsko-mazurskie	799	205
Wielkopolskie	1 439	104
Zachodniopomorskie	1 318	248

*) poza rolnictwem indywidualnym

W grupie osób z chorobami narządu ruchu (rehabilitowani stacjonarnie) przeważali mieszkańcy województw: śląskiego – 20,0% i mazowieckiego – 14,0%. W formie ambulatoryjnej najczęściej rehabilitowani byli mieszkańcy województwa śląskiego (20,0%), mazowieckiego (15,0%) i województwa pomorskiego (12,1%). Z tytułu chorób narządu ruchu po wypadkach 75,3% rehabilitowanych to mieszkańcy województwa mazowieckiego.

Osoby zamieszkujące województwa mazowieckie, śląskie i łódzkie dominowały również wśród rehabilitowanych z powodu pozostałych grup chorób, tj. chorób układu krążenia, schorzeń psychosomatycznych, chorób układu oddechowego, chorób onkologicznych gruczołu piersiowego czy chorób narządu głosu.

Z tytułu chorób układu krążenia formie ambulatoryjnej rehabilitację w 2020 roku odbyli jedynie: 63,3% mieszkańcy województwa łódzkiego, 34,7% wielkopolskiego i 2,0% śląskie. Telemedycznie rehabilitacji z tytułu chorób krążenia poddano osoby z województwa dolnośląskiego - 97,1% i wielkopolskiego - 2,9%.

Tabl. 13. Rehabilitowani według województw odpowiadających miejscu zamieszkania oraz grup chorób, w następstwie których zostali poddani rehabilitacji leczniczej

Województwo	Ogółem	rehabilitowani na skutek chorób:						
		narządu ruchu	układu krążenia	psychosoma-tycznych	układu oddecho-wego	onkologicznych gruczołu piersiowego	narządu głosu	ośrodkowego układu nerwowego
	w odsetkach							
OGÓŁEM	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Dolnośląskie	7,7	7,9	8,2	5,8	3,0	6,5	6,5	9,5
Kujawsko-pomorskie	5,6	5,5	4,5	4,3	4,5	3,7	11,3	3,3
Lubelskie	6,0	5,7	8,0	6,2	8,2	6,6	8,2	3,8
Lubuskie	2,2	2,2	2,4	0,9	2,4	2,9	2,5	2,1
Łódzkie	9,5	9,2	12,1	13,6	7,5	10,6	8,3	12,6
Małopolskie	6,3	6,3	5,6	4,8	9,7	5,8	7,7	3,3
Mazowieckie	14,2	14,7	13,4	8,2	11,2	14,5	9,2	23,0
Opolskie	1,0	0,9	1,2	1,1	1,3	1,9	0,6	0,4
Podkarpackie	2,7	2,5	4,3	5,7	3,9	4,4	1,6	1,7
Podlaskie	4,1	3,9	4,6	6,2	4,1	9,3	4,0	4,6
Pomorskie	7,5	7,8	5,7	7,1	7,8	6,6	5,5	6,3
Śląskie	18,6	19,0	11,5	20,3	20,0	17,2	17,5	21,8
Świętokrzyskie	1,9	2,0	1,5	0,5	2,4	1,0	1,6	-
Warmińsko-mazurskie	2,9	2,7	5,0	6,0	2,8	1,2	2,5	1,3
Wielkopolskie	5,1	4,7	8,0	5,1	7,3	3,7	10,9	3,8
Zachodniopomorskie	4,7	5,0	4,0	4,2	3,9	4,1	2,1	2,5

Rys. 7. Rehabilitowani z powodu chorób narządu ruchu*/ oraz chorób układu krążenia*/ według województw odpowiadających ich miejscu zamieszkania

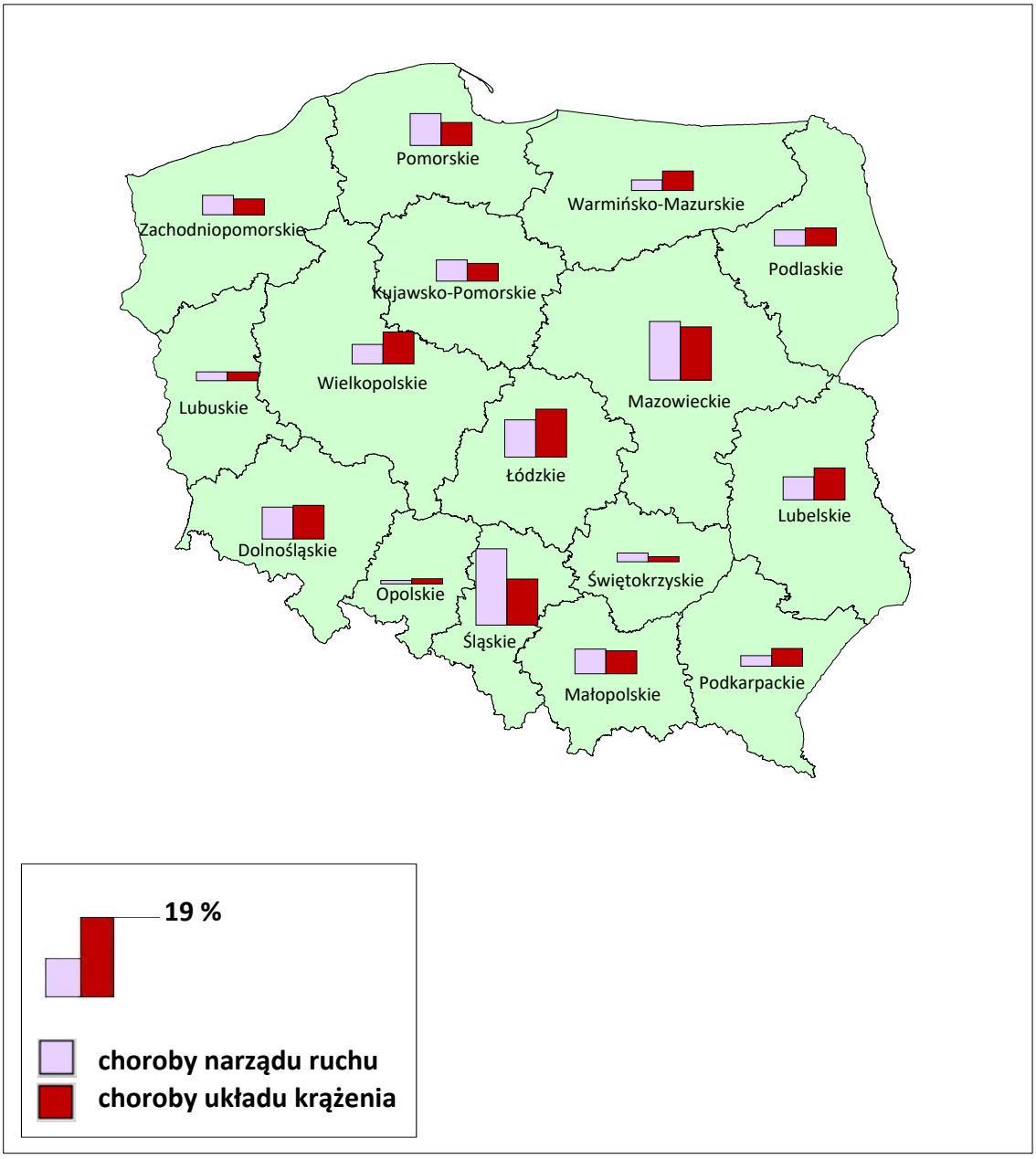

Uwaga: Strukturę procentową prezentuje tabela 13.

**/ Choroby rehabilitowane w systemach stacjonarnym, ambulatoryjnym i po wypadkach łącznie*

***/ Choroby rehabilitowane w systemach stacjonarnym, ambulatoryjnym i telemedycznie łącznie*

Rys. 8. Rehabilitowani z powodu schorzeń psychosomatycznych oraz chorób układu oddechowego według województw odpowiadających ich miejscu zamieszkania

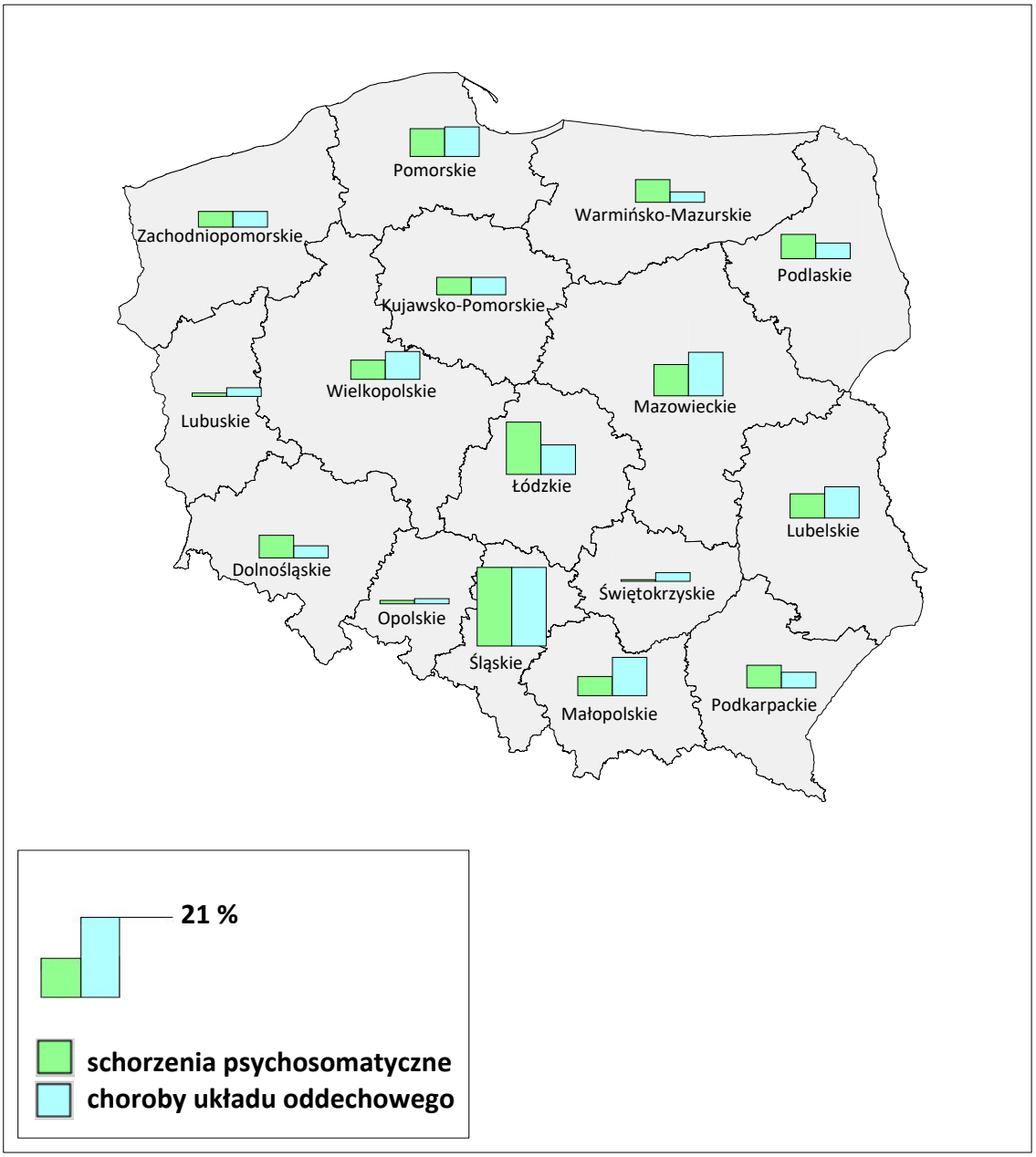

Uwaga: Strukturę procentową prezentuje tabela 13.

Rys. 9. Rehabilitowani z powodu chorób onkologicznych gruczołu piersiowego oraz narządu głosu [*/] według województw odpowiadających ich miejscu zamieszkania

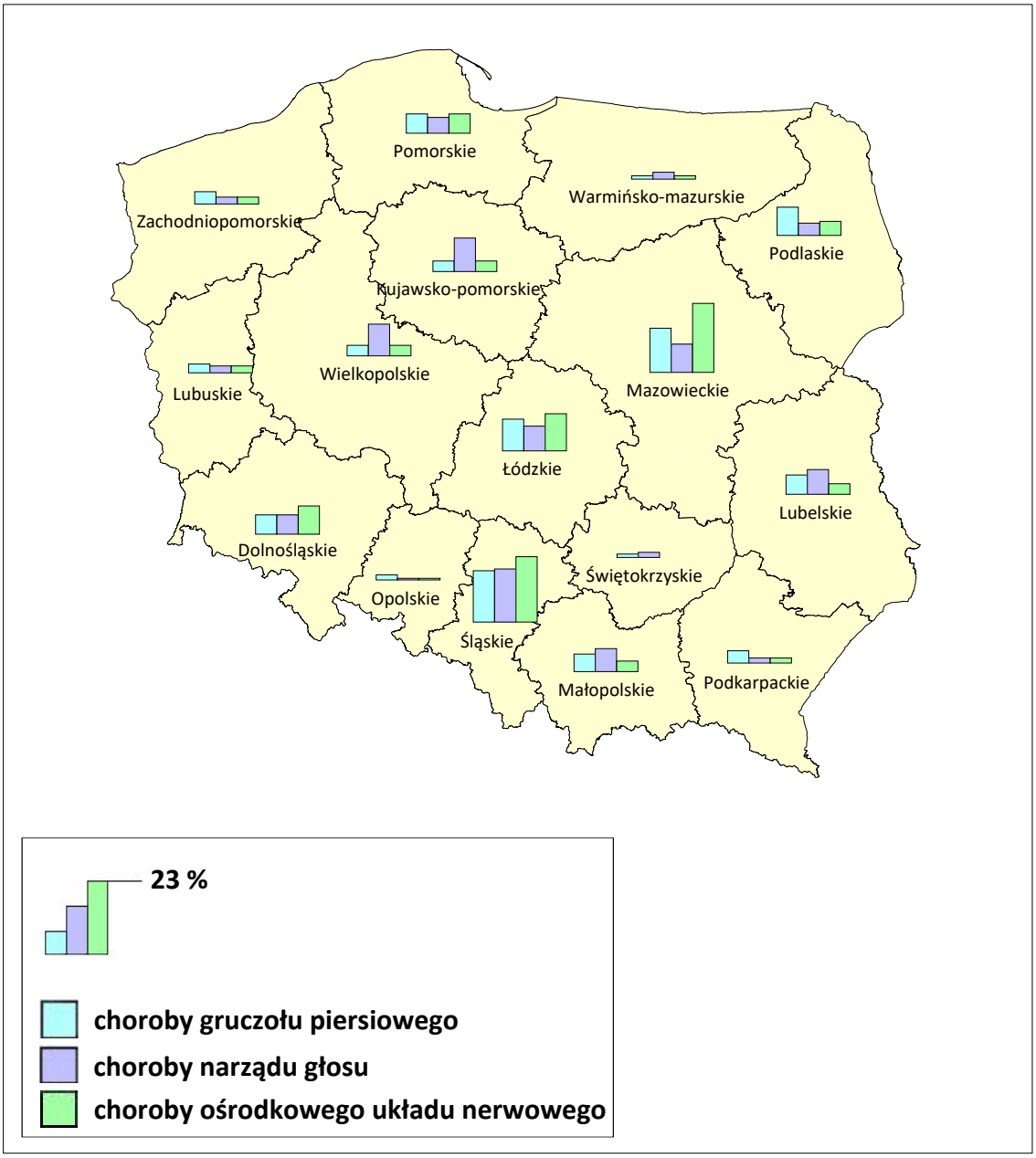

Uwaga: Strukturę procentową prezentuje tabela 13.

Tabl. 14. Rehabilitowani według grup chorób, w następstwie których zostali poddani rehabilitacji leczniczej oraz województw odpowiadających miejscu zamieszkania

Województwo	Ogółem	rehabilitowani na skutek chorób:						
		narządu ruchu	układu krążenia	psychosoma-tycznych	układu oddecho-wego	onkologicznych gruczołu piersiowego	narządu głosu	ośrodkowego układu nerwowego
	w odsetkach							
OGÓŁEM	**100,0**	**82,2**	**6,7**	**2,8**	**1,9**	**1,8**	**3,7**	**0,9**
Dolnośląskie	100,0	84,3	7,1	2,1	0,7	1,6	3,1	1,1
Kujawsko-pomorskie	100,0	81,7	5,4	2,2	1,5	1,2	7,5	0,5
Lubelskie	100,0	78,0	8,9	2,9	2,6	2,0	5,1	0,5
Lubuskie	100,0	82,3	7,1	1,1	2,1	2,4	4,2	0,8
Łódzkie	100,0	79,5	8,6	4,0	1,5	2,1	3,2	1,1
Małopolskie	100,0	82,2	5,9	2,2	3,0	1,7	4,5	0,5
Mazowieckie	100,0	84,9	6,3	1,6	1,5	1,9	2,4	1,4
Opolskie	100,0	79,7	8,1	3,3	2,6	3,7	2,2	0,4
Podkarpackie	100,0	75,1	10,5	5,9	2,8	3,0	2,2	0,5
Podlaskie	100,0	77,5	7,5	4,3	1,9	4,2	3,6	1,0
Pomorskie	100,0	85,3	5,0	2,7	2,0	1,6	2,7	0,7
Śląskie	100,0	84,4	4,2	3,1	2,1	1,7	3,5	1,0
Świętokrzyskie	100,0	87,0	5,4	0,8	2,5	1,0	3,3	-
Warmińsko-mazurskie	100,0	76,1	11,6	5,9	1,9	0,8	3,3	0,4
Wielkopolskie	100,0	74,3	10,4	2,8	2,7	1,3	7,9	0,6
Zachodniopomorskie	100,0	86,4	5,7	2,5	1,6	1,6	1,7	0,5

2. ŚWIADCZENIA POBIERANE PRZEZ UBEZPIECZONYCH PRZED REHABILITACJĄ LECZNICZĄ

W 2020 r. z uwagi na pandemię COVID – 19 odnotowano spadek blisko o połowę wydanych orzeczeń ustalających potrzebę rehabilitacji leczniczej. Przyczyną było także czasowe zamknięcie ośrodków rehabilitacji leczniczej.

Skuteczność rehabilitacji zależy od możliwie wczesnego kierowania ubezpieczonych na leczenie rehabilitacyjne. Taka też tendencja utrzymuje się od lat. Większość orzeczeń o potrzebie rehabilitacji leczniczej wydawana jest we wczesnym etapie leczenia. Blisko połowa tych orzeczeń jest wydawana ubezpieczonym nie pobierającym żadnych świadczeń z ubezpieczeń społecznych. W 2020 r. na 49,4 tys. orzeczeń ustalających potrzebę rehabilitacji leczniczej 36,9 tys. orzeczeń, zostało wydanych na wniosek lekarza leczącego, m.in. osobom, które nie pobierały żadnych świadczeń, a 0,4% zostało wydanych w wyniku kontroli prawidłowości orzekania o czasowej niezdolności do pracy.

Tabl. 15. Liczba orzeczeń ustalających potrzebę rehabilitacji leczniczej wydanych przez lekarzy orzeczników ZUS w latach 2016 – 2020

Wyszczególnienie	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
	liczba w tys.				
OGÓŁEM orzeczenia ustalające potrzebę rehabilitacji leczniczej wydane w trakcie orzekania:	99,8	101,1	102,3	84,4	49,4
- o niezdolności do pracy dla celów rentowych w wyniku:					
badań pierwszorazowych	1,9	1,8	1,8	1,5	1,0
badań ponownych	5,9	5,0	4,2	3,4	1,9
- przy orzekaniu o okolicznościach uzasadniających przyznanie świadczenia rehabilitacyjnego	31,8	28,6	26,8	22,9	9,2
- na wniosek lekarza leczącego	55,6	62,5	66,8	54,9	36,9
- w trakcie kontroli prawidłowości orzekania o czasowej niezdolności do pracy	4,6	3,2	2,7	1,7	0,4

Z ogólnej liczby 28,0 tys. osób poddanych rehabilitacji leczniczej w 2020 r., w momencie skierowania, 16,3 tys. osób pobierało świadczenia z ubezpieczeń społecznych, a pozostałe 11,6 tys. osób nie pobierało przed rehabilitacją żadnych świadczeń (tabl. 16).

Tabl. 16. Rehabilitowani według faktu pobierania świadczeń w momencie skierowania na rehabilitację

Rodzaj świadczenia pobieranego w momencie skierowania na rehabilitację	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety	
	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach
OGÓŁEM	**27 963**	**100,0**	**12 727**	**100,0**	**15 236**	**100,0**
z tego:						
I. Osoby pobierające świadczenia przed rehabilitacją	**16 338**	**58,4**	**8 940**	**70,2**	**7 398**	**48,6**
z tego pobierające:						
zasiłek chorobowy	5 071	18,1	2 406	18,9	2 665	17,5
świadczenie rehabilitacyjne	9 190	32,9	5 267	41,3	3 923	25,8
rentę z tytułu niezdolności do pracy	2 077	7,4	1 267	10,0	810	5,3
II. Osoby, które przed rehabilitacją nie pobierały żadnych świadczeń	**11 625**	**41,6**	**3 787**	**29,8**	**7 838**	**51,4**

Z liczby 16,3 tys. osób pobierających świadczenia w momencie skierowania na rehabilitację 5,1 tys. osób pobierało zasiłek chorobowy, 9,2 tys. świadczenie rehabilitacyjne, a 2,1 tys. osób rentę z tytułu niezdolności do pracy.

Świadczenia pobierane w momencie skierowania na leczenie rehabilitacyjne, ich rodzaj i długość pobierania ma wpływ na skuteczność przeprowadzonej rehabilitacji. Skuteczność określana jest odsetkiem osób w populacji poddanej rehabilitacji leczniczej w danym roku, które w okresie 12 miesięcy po zakończonej rehabilitacji nie pobierały żadnych świadczeń z ubezpieczenia społecznego (rozdział 3).

Wysoki odsetek osób, które w momencie skierowania na rehabilitację nie pobierały żadnych świadczeń świadczy o coraz większym zrozumieniu profilaktyki zachorowań poprzez leczenie rehabilitacyjne szczególnie w zakresie chorób narządu ruchu i chorób układu krążenia. Porównanie struktury rehabilitowanych według rodzaju świadczeń pobieranych w momencie skierowania w latach 2019 - 2020 zaprezentowano na rysunku 10.

Rys. 10. Rehabilitowani według rodzaju świadczeń pobieranych w momencie skierowania na rehabilitację leczniczą w latach 2019-2020

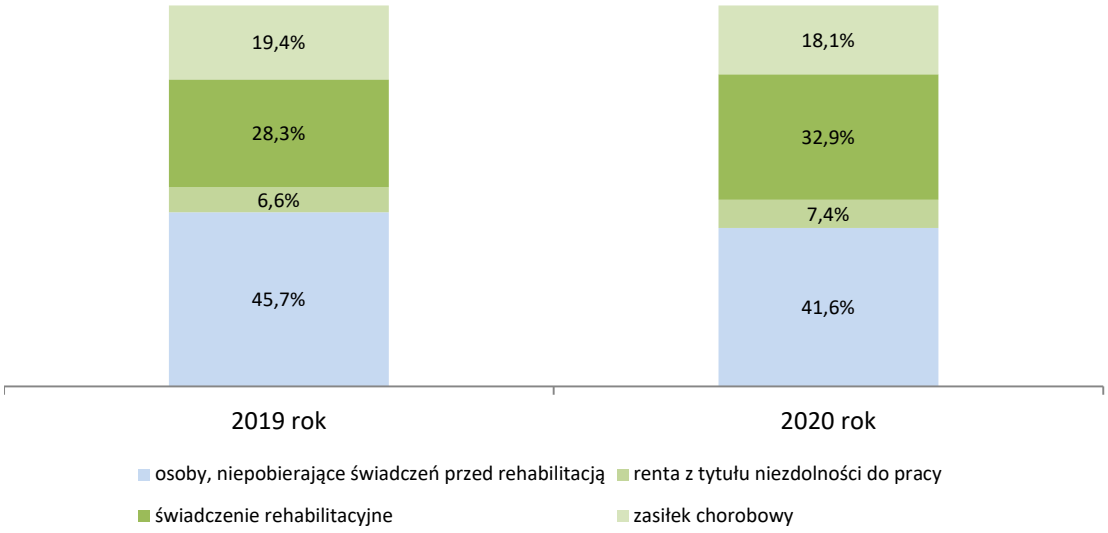

Struktura świadczeń pobieranych w momencie skierowania na rehabilitację kształtowała się odmiennie w poszczególnych grupach chorób, będących przyczyną rehabilitacji – zestawienie w tabeli 17 i na rysunku 11.

W grupie osób poddanych rehabilitacji leczniczej chorób narządu ruchu 33,4% osób w momencie skierowania na rehabilitację pobierało zasiłek chorobowy, 55,9% świadczenie rehabilitacyjne, a 10,7% rentę z tytułu niezdolności do pracy. W grupie poddanych rehabilitacji z powodu chorób układu krążenia 16,2% osób skierowanych zostało w trakcie pobierania zasiłku chorobowego, 62,4% świadczenia rehabilitacyjnego, a 21,4% w momencie skierowania posiadało status rencisty. Spośród osób rehabilitowanych z powodu schorzeń psychosomatycznych 20,0% osób w momencie skierowania na rehabilitację pobierało zasiłek chorobowy, 63,6% świadczenie rehabilitacyjne, a 16,4% rentę z tytułu niezdolności do pracy. Osoby rehabilitowane z powodu chorób układu oddechowego pobierały w tym czasie: zasiłek chorobowy 32,7% osób, świadczenie rehabilitacyjne 41,7%, a 25,6% rentę z tytułu niezdolności do pracy. Z tytułu chorób onkologicznych gruczołu piersiowego zasiłek chorobowy pobierało 18,1% osób, świadczenie rehabilitacyjne pobierało 40,0%, a rentę z tytułu niezdolności do pracy 41,9%. Z tytułu

chorób narządu głosu: zasiłek chorobowy pobierało 76,4% osób, świadczenie rehabilitacyjne 15,7%, a zaledwie 7,9% rentę z tytułu niezdolności do pracy. Osoby rehabilitowane z powodu chorób ośrodkowego układu nerwowego pobierały przed rehabilitacją leczniczą: zasiłek chorobowy 11,8% osób, świadczenie rehabilitacyjne 70,6%, a 17,6% rentę z tytułu niezdolności do pracy.

Tabl. 17. Rehabilitowani według rodzaju świadczeń pobieranych w momencie skierowania na rehabilitację oraz grup chorób, w następstwie których zostali poddani rehabilitacji leczniczej

Grupy chorób	Ogółem	z tego pobierający przed rehabilitacją:		
		zasiłek chorobowy	świadczenie rehabilitacyjne	rentę z tytułu niezdolności do pracy
OGÓŁEM	**16 338**	**5 071**	**9 190**	**2 077**
z tego poddani rehabilitacji z powodu chorób:				
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	10 503	3 515	5 800	1 188
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	2 800	891	1 659	250
narządu ruchu po wypadkach	153	82	63	8
układu krążenia w systemie stacjonarnym	1 351	221	836	294
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	46	5	31	10
układu krążenia telemedycznie	34	6	26	2
schorzeń psychosomatycznych	634	127	403	104
układu oddechowego	254	83	106	65
onkologicznych gruczołu piersiowego	270	49	108	113
narządu głosu	89	68	14	7
ośrodkowego układu nerwowego	204	24	144	36

Rys. 11. Rehabilitowani według rodzaju świadczeń pobieranych w momencie skierowania na rehabilitację oraz grup chorób

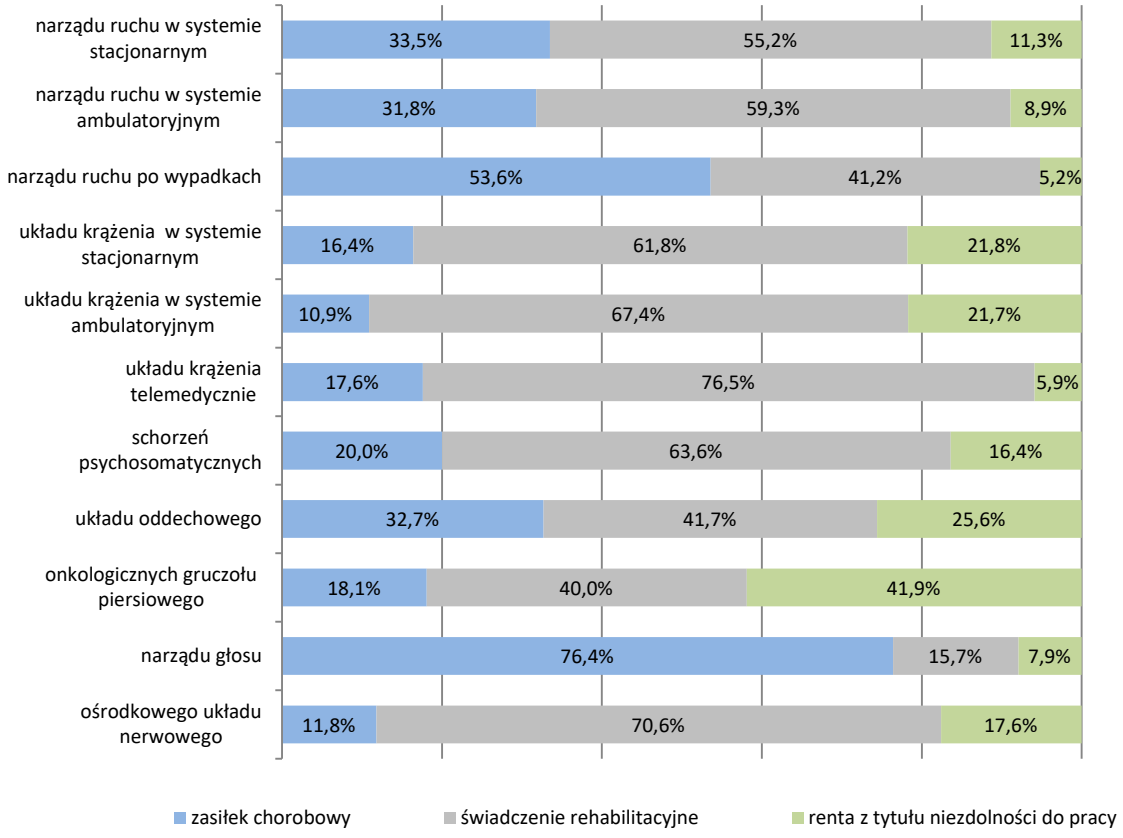

Analizując ogólną strukturę rehabilitowanych według płci, daje się zauważyć wysoki, wynoszący 67,4% odsetek kobiet w grupie osób niepobierających przed rehabilitacją leczniczą żadnych świadczeń (rys. 12). Tak wysoki odsetek kobiet utrzymuje się od lat, i tak w 2016 roku wynosił 72,1%, w 2017 r. 71,8%, w 2018 r. i w 2019 r. po 71,5%. Zauważalna jest jednak tendencja spadkowa. Kobiety przeważały również w grupie pobierających przed rozpoczęciem rehabilitacji leczniczej zasiłek chorobowy, ich odsetek wyniósł 52,6%.

W strukturze według płci zarówno w populacji osób pobierających świadczenie rehabilitacyjne, jak i w populacji rencistów przeważali mężczyźni. Wśród pobierających świadczenie rehabilitacyjne stanowili oni 57,3%, a w populacji rencistów - 61,0%. Taka tendencja struktury według płci osób pobierających świadczenia przed rehabilitacją utrzymuje się od lat. Kobiety już we wczesnej fazie choroby rozpoczynają leczenie rehabilitacyjne.

Rys. 12. Rehabilitowani pobierający świadczenia w momencie skierowania na rehabilitację leczniczą według rodzaju świadczeń i płci

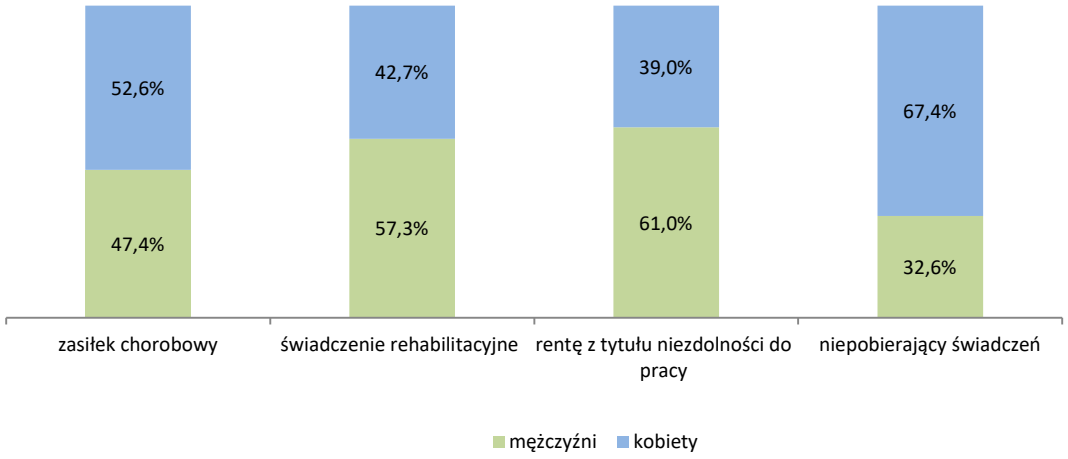

Przeciętna długość zasiłku chorobowego wykorzystanego przed rehabilitacją wyniosła przeciętnie 111,3 dnia. Mężczyźni pobierali zasiłek przez 117,4 dnia, a kobiety przez 105,9 dnia. Przeciętnie najdłużej przez 182 dni, pobierały zasiłek kobiety rehabilitowane ambulatoryjnie w związku z chorobami układu krążenia. Przeciętnie najkrócej 49,6 dnia, pobierały kobiety rehabilitowane z powodu chorób narządu głosu.

W przypadku mężczyzn rehabilitowanych z tytułu chorób układu krążenia telemedycznie zasiłek chorobowy pobierany był najdłużej - przeciętnie przez 144 dni. Wysoką przeciętną długość zasiłku chorobowego odnotowano w odniesieniu do grupy rehabilitowanych mężczyzn z tytułu chorób układu nerwowego 140,8 dni.

Przeciętnie najkrócej zasiłek chorobowy pobierano w momencie skierowania z tytułu chorób narządu głosu 51,4 dnia oraz chorób układu oddechowego 80 dni.

Rys. 13. Rehabilitowani pobierający zasiłek chorobowy w momencie skierowania na rehabilitację według okresu jego pobierania

mężczyźni

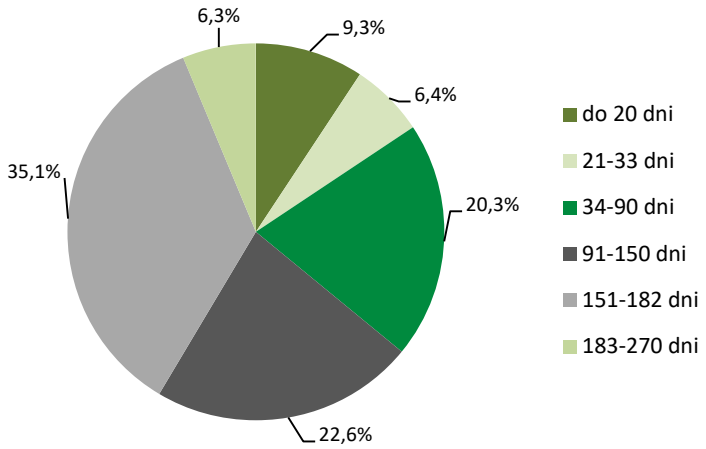

kobiety

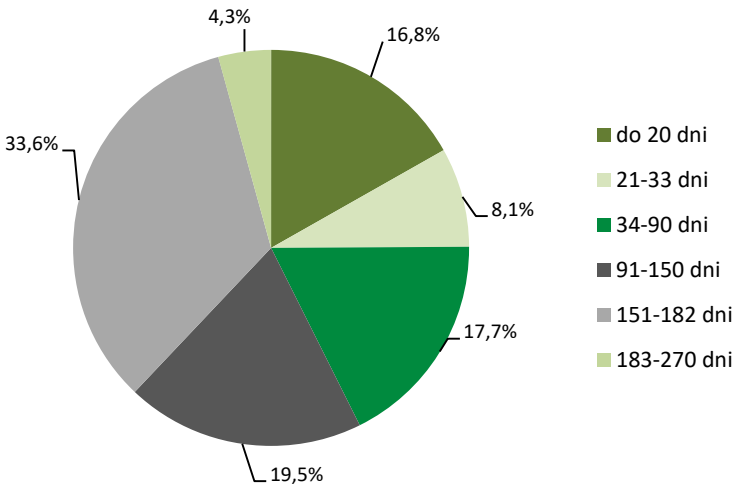

Tabl. 18. Przeciętny okres pobierania zasiłku chorobowego w momencie skierowania na rehabilitację leczniczą według grup chorób i płci rehabilitowanych

Grupy chorób	przeciętna liczba dni zasiłkowych		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	111,3	117,4	105,9
z tego poddani rehabilitacji z powodu chorób:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	107,5	112,6	102,9
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	128,2	132,7	124,4
narządu ruchu po wypadkach	116,6	116,5	116,8
układu krążenia w systemie stacjonarnym	126,4	130,1	115,2
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	151,8	131,7	182,0
układu krążenia telemedycznie	144,5	144,0	147,0
schorzeń psychosomatycznych	121,3	124,8	120,4
układu oddechowego	80,0	97,8	61,3
onkologicznych gruczołu piersiowego	95,9	-	95,9
narządu głosu	51,4	74,2	49,6
ośrodkowego układu nerwowego	126,0	140,8	92,0

Tabl. 19. Rehabilitowani pobierający w momencie skierowania na rehabilitację zasiłek chorobowy według grup chorób i płci

Grupy chorób	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach		
OGÓŁEM	**100,0**	**100,0**	**100,0**
z tego poddani rehabilitacji z powodu chorób:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	69,3	69,5	69,2
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	17,6	17,3	17,8
narządu ruchu po wypadkach	1,6	2,2	1,1
układu krążenia w systemie stacjonarnym	4,4	6,9	2,1
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	0,1	0,1	0,1
układu krążenia telemedycznie	0,1	0,2	0,0
schorzeń psychosomatycznych	2,5	1,1	3,8
układu oddechowego	1,6	1,8	1,5
onkologicznych gruczołu piersiowego	1,0	-	1,8
narządu głosu	1,3	0,2	2,3
ośrodkowego układu nerwowego	0,5	0,7	0,3

Przeciętny okres pobierania świadczenia rehabilitacyjnego przed rehabilitacją leczniczą wynosił 6,2 miesiąca (tabl. 21). Najdłużej, bo przeciętnie przez 8,7 miesiąca, świadczenie rehabilitacyjne pobierane było z powodu onkologicznych schorzeń gruczołu piersiowego. Najszybciej, bo po 4,7 miesięcznym okresie pobierania świadczenia rehabilitacyjnego osoby z chorobami układu krążenia kierowane były na rehabilitację realizowaną w systemie telemedycznym.

Tabl. 20. Rehabilitowani pobierający w momencie skierowania na rehabilitację świadczenie rehabilitacyjne według okresu jego pobierania i płci

Wyszczególnienie	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach		
OGÓŁEM	**100,0**	**100,0**	**100,0**
świadczenie rehabilitacyjne pobierane przez okres:			
1-3 miesięcy	7,7	6,2	9,6
4-6 miesięcy	66,2	68,3	63,5
7-9 miesięcy	12,8	12,8	12,9
10-12 miesięcy	13,3	12,7	14,1
przeciętny okres pobierania świadczenia rehabilitacyjnego w miesiącach	6,2	6,2	6,1

Tabl. 21. Przeciętny okres pobierania świadczenia rehabilitacyjnego w momencie skierowania na rehabilitację leczniczą według grup chorób i płci rehabilitowanych

Grupy chorób	przeciętny okres pobierania świadczenia rehabilitacyjnego w miesiącach:		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	**6,2**	**6,2**	**6,1**
z tego poddani rehabilitacji z powodu chorób:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	6,2	6,2	6,1
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	5,8	5,9	5,7
narządu ruchu po wypadkach	6,4	6,9	5,7
układu krążenia w systemie stacjonarnym	6,4	6,4	6,2
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	6,3	6,6	5,4
układu krążenia telemedycznie	4,7	4,9	3,3
schorzeń psychosomatycznych	6,4	6,5	6,4
układu oddechowego	6,1	6,0	6,4
onkologicznych gruczołu piersiowego	8,7	-	8,7
narządu głosu	6,0	-	6,0
ośrodkowego układu nerwowego	7,2	7,0	7,6

Z populacji rencistów skierowanych na rehabilitację leczniczą w 2020 r., liczącej 2,1 tys. osób (tabl. 22-24), 90,3% pobierało świadczenie rentowe z tytułu częściowej niezdolności do pracy.

W populacji rencistów przeważali mężczyźni, stanowiąc 61,0%, wśród rehabilitowanych z powodu chorób układu krążenia mężczyźni stanowili 88,2%. Wśród przyczyn chorobowych niezdolności do pracy dominowały choroby narządu ruchu (69,6% ogółu rent). Osoby pobierające renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej chorobami układu krążenia stanowiły 14,7%, niezdolni do pracy wskutek chorób psychosomatycznych – 5,0%, chorób układu oddechowego – 3,1%, chorób onkologicznych gruczołu piersiowego – 5,4%. W następstwie chorób narządu głosu – 0,3% i chorób ośrodkowego układu nerwowego rentę pobierało 1,7% populacji rencistów. Średni wiek rencistów wynosił 52,1 roku i kształtował się odmiennie w poszczególnych grupach chorób będących przyczyną rehabilitacji. W najliczniejszej grupie osób rehabilitowanych stacjonarnie z powodu chorób narządu ruchu wyniósł 51,6 roku, podczas gdy w drugiej pod względem liczebności grupie osób z chorobami układu krążenia w systemie stacjonarnym wyniósł 55,9 roku. Najniższy średni wiek rencistów 41,9 lat wystąpił u rehabilitowanych rencistów ze schorzeniami narządu ruchu po wypadkach. Najwyższy zaś 61 lat u mężczyzn pobierających rentę, rehabilitowanych z powodu chorób układu krążenia rehabilitowanych telemedycznie oraz 60 lat u rencisty – mężczyzny z chorobą onkologiczną gruczołu piersiowego (tabl. 23).

Tabl. 22. Rehabilitowani pobierający w momencie skierowania na rehabilitację leczniczą rentę z tytułu niezdolności do pracy według grup chorób i płci

Grupy chorób	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
OGÓŁEM	**2 077**	**100,0**	**1 267**	**61,0**	**810**	**39,0**
z tego poddani rehabilitacji z powodu chorób:						
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	1 188	100,0	760	64,0	428	36,0
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	250	100,0	127	50,8	123	49,2
narządu ruchu po wypadkach	8	100,0	7	87,5	1	12,5
układu krążenia w systemie stacjonarnym	294	100,0	260	88,4	34	11,6
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	10	100,0	8	80,0	2	20,0
układu krążenia telemedycznie	2	100,0	2	100,0	-	-
schorzeń psychosomatycznych	104	100,0	29	27,9	75	72,1
układu oddechowego	65	100,0	45	69,2	20	30,8
onkologicznych gruczołu piersiowego	113	100,0	1	0,9	112	99,1
narządu głosu	7	100,0	1	14,3	6	85,7
ośrodkowego układu nerwowego	36	100,0	27	75,0	9	25,0

Tabl. 23. Średni wiek rehabilitowanych pobierających w momencie skierowania na rehabilitację leczniczą rentę z tytułu niezdolności do pracy według grup chorób

Grupy chorób	średni wiek w latach		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	**52,1**	**53,4**	**50,2**
z tego poddani rehabilitacji z powodu chorób:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	**51,6**	52,2	50,7
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	**50,5**	53,7	47,2
narządu ruchu po wypadkach	**41,9**	42,9	35,0
układu krążenia w systemie stacjonarnym	**55,9**	56,4	52,2
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	**58,6**	59,9	53,5
układu krążenia telemedycznie	**61,0**	61,0	-
schorzeń psychosomatycznych	**52,0**	53,5	51,5
układu oddechowego	**54,4**	56,1	50,6
onkologicznych gruczołu piersiowego	**50,6**	60,0	50,6
narządu głosu	**54,3**	43,0	56,2
ośrodkowego układu nerwowego	**49,9**	51,2	45,9

Tabl. 24. Rehabilitowani pobierający w momencie skierowania na rehabilitację leczniczą rentę z tytułu niezdolności do pracy według grup chorób

Grupy chorób	Ogółem	renta okresowa z tytułu:	
		całkowitej niezdolności do pracy	częściowej niezdolności do pracy
OGÓŁEM	**2 077**	**202**	**1 875**
z tego poddani rehabilitacji z powodu chorób:			
narząd ruchu rehabilitowanych w systemie stacjonarnym	1 188	103	1085
narząd ruchu rehabilitowanych w systemie ambulatoryjnym	250	17	233
narząd ruchu po wypadkach	8	2	6
układ krążenia rehabilitowanych w systemie stacjonarnym	294	35	259
układ krążenia rehabilitowanych w systemie ambulatoryjnym	10	1	9
układ krążenia rehabilitowanych telemedycznie	2	1	1
chorób psychosomatycznych	104	3	101
układ oddechowy	65	8	57
onkologiczne gruczołu piersiowego	113	23	90
narząd głosu	7	-	7
ośrodkowy układ nerwowy	36	9	27

Tabl. 24. Rehabilitowani pobierający w momencie skierowania na rehabilitację leczniczą rentę z tytułu niezdolności do pracy według grup chorób (dok.)

Grupy chorób	Ogółem	renta okresowa z tytułu:	
		całkowitej niezdolności do pracy	częściowej niezdolności do pracy
z tego:			
MĘŻCZYŹNI	**1 267**	**124**	**1 143**
z tego poddani rehabilitacji z powodu chorób:			
narząd ruchu rehabilitowanych w systemie stacjonarnym	760	68	692
narząd ruchu rehabilitowanych w systemie ambulatoryjnym	127	12	115
narząd ruchu po wypadkach	7	1	6
układ krążenia rehabilitowanych w systemie stacjonarnym	260	30	230
układ krążenia rehabilitowanych w systemie ambulatoryjnym	8	1	7
układ krążenia rehabilitowanych telemedycznie	2	1	1
chorób psychosomatycznych	29	1	28
układ oddechowy	45	4	41
onkologiczne gruczołu piersiowego	1	-	1
narząd głosu	1	-	1
ośrodkowy układ nerwowy	27	6	21
KOBIETY	**810**	**78**	**732**
z tego poddani rehabilitacji z powodu chorób:			
narząd ruchu rehabilitowanych w systemie stacjonarnym	428	35	393
narząd ruchu rehabilitowanych w systemie ambulatoryjnym	123	5	118
narząd ruchu po wypadkach	1	1	-
układ krążenia rehabilitowanych w systemie stacjonarnym	34	5	29
układ krążenia rehabilitowanych w systemie ambulatoryjnym	2	-	2
układ krążenia rehabilitowanych telemedycznie	-	-	-
chorób psychosomatycznych	75	2	73
układ oddechowy	20	4	16
onkologiczne gruczołu piersiowego	112	23	89
narząd głosu	6	-	6
ośrodkowy układ nerwowy	9	3	6

Rys. 14. Rehabilitowani pobierający w momencie skierowania na rehabilitację leczniczą rentę z tytułu niezdolności do pracy według grup chorób i płci

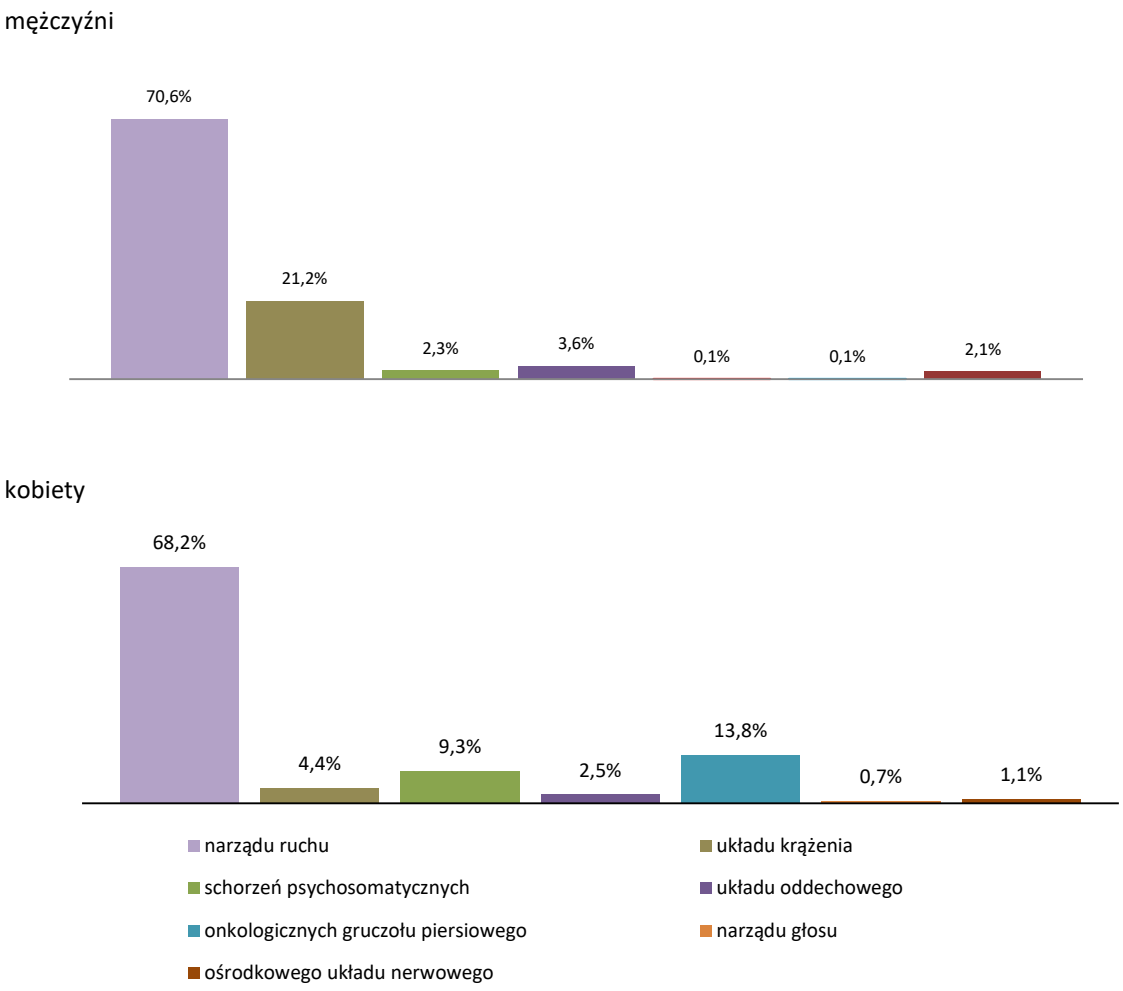

3. ŚWIADCZENIA POBIERANE W OKRESIE 12 MIESIĘCY PO REHABILITACJI LECZNICZEJ

Jednym z elementów analizy rehabilitacji leczniczej przeprowadzonej przez ZUS w ramach prewencji rentowej jest, zdefiniowany na potrzeby tego badania, wskaźnik skuteczności przeprowadzonej rehabilitacji. W tym badaniu, analogicznie jak w latach poprzednich, oznacza odsetek osób, które w okresie 12 miesięcy od daty zakończenia rehabilitacji leczniczej nie pobierały żadnych świadczeń z ubezpieczeń społecznych związanych z niezdolnością do pracy.

Ponadto, przyjęto następujące zasady:

- wyniki badania zaprezentowano zarówno dla całej badanej populacji, jak i rehabilitowanych, którzy po rehabilitacji pobierali świadczenia z tytułu tej samej choroby, która była przyczyną rehabilitacji leczniczej;
- wyodrębnienia w/w grupy osób dokonano na podstawie kryterium zgodności numeru statystycznego jednostki chorobowej, z tytułu której ubezpieczony został poddany rehabilitacji leczniczej, z jednostką chorobową, z tytułu której pobierał ostatnie świadczenie w okresie 12 miesięcy po odbyciu rehabilitacji;
- w przypadku pobierania różnych świadczeń w miarę ich przyznawania w tym okresie, analizę przeprowadzono w odniesieniu do ostatniego pobieranego świadczenia;
- jednostki chorobowe, z tytułu których pobierane były świadczenia po zakończeniu rehabilitacji, zakwalifikowano:
  - w przypadku tej samej jednostki chorobowej, która była przyczyną rehabilitacji do tej samej grupy chorób co ukończona rehabilitacja,
  - w przypadku innej jednostki chorobowej niż ta, która była przyczyną rehabilitacji do grupy chorób „inne”.

3.1. ŚWIADCZENIA POBIERANE PO REHABILITACJI BEZ WZGLĘDU NA CHOROBĘ BĘDĄCĄ PRZYCZYNĄ REHABILITACJI

W okresie 12 miesięcy od daty zakończenia rehabilitacji leczniczej struktura 28,0 tys. ubezpieczonych poddanych rehabilitacji leczniczej w 2020 r. przedstawiała się następująco:

- 14,1 tys. osób (tj. 50,5% badanej populacji) nie pobierało żadnych świadczeń związanych z niezdolnością do pracy,
- 13,8 tys. (tj. 49,5%) kontynuowało pobieranie świadczeń przyznanych przed rehabilitacją lub w jej trakcie, lub rozpoczęło pobieranie nowego świadczenia, z tego:
    - 5,5 tys. osób (tj. 19,6% badanej populacji) pobierało zasiłek chorobowy,
    - 3,6 tys. (tj. 12,8%) – świadczenie rehabilitacyjne,
    - 4,8 tys. (tj. 17,1%) – rentę z tytułu niezdolności do pracy.

Wyniki analizy wskazują, że w okresie 12 miesięcy po rehabilitacji 50,5% osób poddanych rehabilitacji leczniczej w 2020 r., nie pobierało żadnych świadczeń z ubezpieczeń społecznych związanych z niezdolnością do pracy, zatem zgodnie z przyjętym dla potrzeb badania statystycznego założeniem należy uznać, że w przypadku tych osób rehabilitacja lecznicza okazała się skuteczna.

Odsetek osób niepobierających żadnych świadczeń z ubezpieczeń społecznych wynosił w poprzednich latach: w 2019 r. – 48,0%, w 2018 r. – 44,4%, w 2017 r. i w 2016 r. – 46,8%.

W przypadku 19,6% osób poddanych rehabilitacji w 2020 r. ostatnim świadczeniem pobieranym po rehabilitacji był zasiłek chorobowy. Świadczenie rehabilitacyjne pobierało 12,8% rehabilitowanych, a rentę z tytułu niezdolności do pracy 17,1% badanych.

W stosunku do roku poprzedniego odsetek osób, pobierających w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji, zasiłek chorobowy był niższy o 6,7 punktu procentowego. Okres pobierania zasiłku chorobowego, w stosunku do roku 2019 był wyższy o 15,9 dnia. Odsetek osób, pobierających w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji świadczenie rehabilitacyjne zmniejszył się o 1,6 punktu procentowego, natomiast przeciętny okres pobierania był dłuższy o 1,4 miesiąca. W przypadku renty z tytułu niezdolności do pracy odsetek osób pobierających rentę zwiększył się w stosunku do roku 2019 o 5,8 punktu procentowego a okres pobierania przeciętnie wynosił 7,3 miesiąca.

Strukturę liczby osób pobierających świadczenia w okresie 12 miesięcy od zakończenia rehabilitacji przedstawia tabl. 25, zaś liczbę rehabilitowanych w 2020 roku według rodzaju świadczeń pobieranych po rehabilitacji jako ostatnie oraz płci przedstawia rysunek 15.

Tabl. 25. Rehabilitowani według rodzaju pobieranych świadczeń w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji leczniczej

Rodzaj ostatniego świadczenia pobieranego w okresie 12 miesięcy po rehabilitacji	Ogółem	
	liczba	w odsetkach
OGÓŁEM	**27 963**	**100,0**
z tego:		
I. Osoby pobierające świadczenia	**13 830**	**49,5**
z tego pobierające:		
zasiłek chorobowy	5 481	19,6
świadczenie rehabilitacyjne	3 568	12,8
rentę z tytułu niezdolności do pracy	4 781	17,1
II. Osoby niepobierające świadczeń po rehabilitacji	**14 133**	**50,5**
MĘŻCZYŹNI	**11 430**	**100,0**
z tego:		
I. Osoby pobierające świadczenia	**5 957**	**52,1**
z tego pobierające:		
zasiłek chorobowy	2 226	19,5
świadczenie rehabilitacyjne	1 989	17,4
rentę z tytułu niezdolności do pracy	1 742	15,2
II. Osoby niepobierające świadczeń po rehabilitacji	**5 473**	**47,9**
KOBIETY	**16 533**	**100,0**
z tego:		
I. Osoby pobierające świadczenia	**7 873**	**47,6**
z tego pobierające:		
zasiłek chorobowy	3 255	19,7
świadczenie rehabilitacyjne	1 579	9,5
rentę z tytułu niezdolności do pracy	3 039	18,4
II. Osoby niepobierające świadczeń po rehabilitacji	**8 660**	**52,4**

Rys. 15. Liczba rehabilitowanych według rodzaju ostatniego świadczenia pobieranego po rehabilitacji i płci

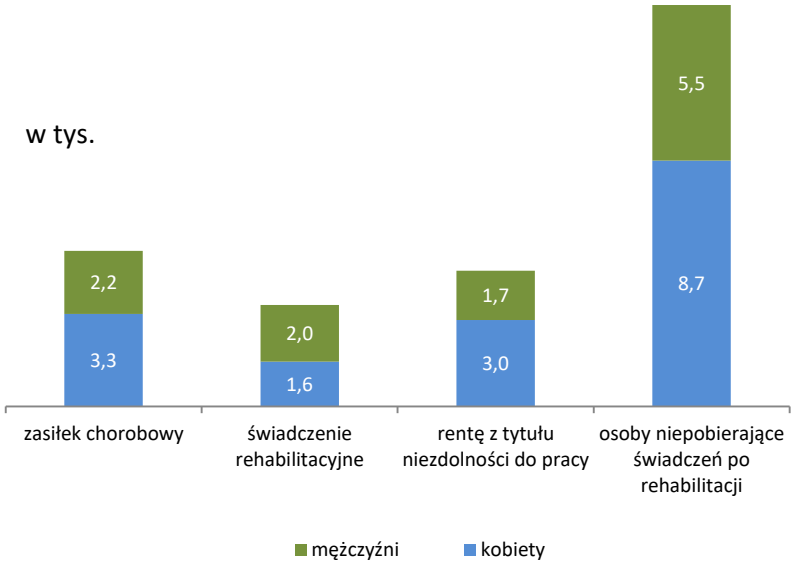

Okres pobierania świadczeń w okresie 12 miesięcy po zakończonej rehabilitacji był zróżnicowany dla poszczególnych rodzajów świadczeń zależnie od jednostek chorobowych będących przyczyną niezdolności do pracy.

W 2020 r. przeciętna liczba dni zasiłku chorobowego pobieranego po zakończeniu leczenia rehabilitacyjnego wynosiła 91,8 dnia (tabl.26). Najdłużej, bo przez okres 141,7 dnia zasiłek chorobowy pobierały osoby poddane rehabilitacji w związku z chorobami układu krążenia w systemie ambulatoryjnym. Najkrócej pobierano zasiłek chorobowy po rehabilitacji z tytułu chorób narządu głosu – 52,6 dnia. W najliczniejszej grupie rehabilitowanych z tytułu chorób narządu ruchu okres pobierania był zróżnicowany zależnie od trybu rehabilitacji: osoby rehabilitowane w systemie stacjonarnym zasiłek chorobowy pobierały przeciętnie przez 96,4 dnia, podczas gdy rehabilitowani z tytułu chorób narządu ruchu po wypadkach – przez okres 72 dni. Z najmniej licznej grupy 34 osób rehabilitowanych z powodu chorób układu krążenia telemedycznie 4 osoby pobierały zasiłek chorobowy po rehabilitacji, przeciętnie przez 77,8 dnia, z powodu innych chorób. W stosunku do 2019 roku przeciętny okres pobierania zasiłku chorobowego wydłużył się o 15,9 dnia, wzrosła też znacznie, o 32,7%, liczba osób pobierających zasiłek chorobowy po rehabilitacji z tytułu innej choroby, niż będącej powodem rehabilitacji.

Tabl. 26. Przeciętny okres pobierania zasiłku chorobowego jako ostatniego świadczenia w okresie 12 miesięcy po rehabilitacji według grup chorób i płci rehabilitowanych

Grupy chorób	przeciętny okres pobierania zasiłku chorobowego w dniach		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	**91,8**	**93,0**	**90,9**
z tego:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	96,4	97,4	95,7
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	91,4	91,3	91,6
narządu ruchu po wypadkach	72,0	73,6	69,8
układu krążenia w systemie stacjonarnym	84,1	88,3	68,1
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	141,7	139,0	147,0
układu krążenia telemedycznie	-	-	-
schorzeń psychosomatycznych	112,8	123,7	109,0
układu oddechowego	99,5	92,4	107,1
onkologicznych gruczołu piersiowego	69,5	-	69,5
narządu głosu	52,6	69,0	50,1
ośrodkowego układu nerwowego	76,7	49,0	90,5
inne choroby	87,3	88,5	86,7

Rys. 16. Rehabilitowani pobierający zasiłek chorobowy w okresie 12 miesięcy po rehabilitacji według grup chorobowych będących przyczyną skierowania na rehabilitację

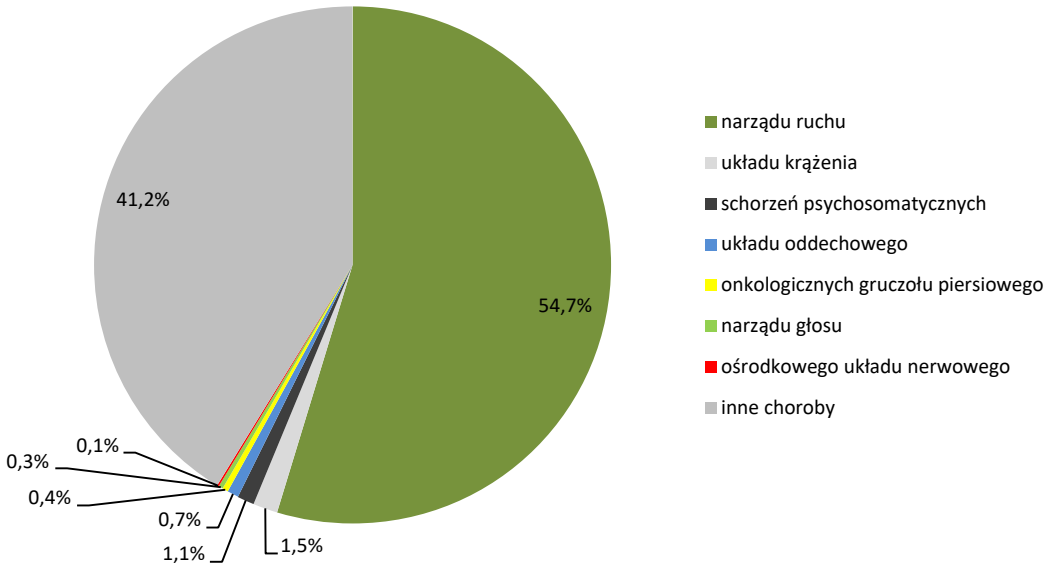

W grupie osób pobierających świadczenie rehabilitacyjne, jako ostatnie świadczenie po rehabilitacji, dominowały osoby z chorobami narządu ruchu, stanowiąc 75,9% tej populacji (tabl.27). Kolejne 6,9% to osoby z chorobami układu krążenia, a 5,4% to osoby ze schorzeniami psychosomatycznymi. Struktura pobierających świadczenie rehabilitacyjne z tytułu poszczególnych grup chorób według płci kształtowała się podobnie. W populacji mężczyzn świadczenie rehabilitacyjne pobierano przede wszystkim z tytułu chorób narządu ruchu - 75,0%, kolejne 10,8% - z tytułu chorób układu krążenia, a 2,9% z powodu schorzeń psychosomatycznych. W populacji kobiet z powodu chorób narządu ruchu, odsetek ten wyniósł 77,0%. Z powodu schorzeń psychosomatycznych odsetek kobiet pobierających świadczenie rehabilitacyjne wyniósł 8,5%, a z powodu chorób układu krążenia odsetek ten wyniósł 2,0%.

W 75,4% przypadków świadczenie rehabilitacyjne było kontynuacją świadczenia przyznanego przed rehabilitacją leczniczą. W 68,3% przypadków świadczenie rehabilitacyjne pobierano przez okres nieprzekraczający 6 miesięcy.

Tabl. 27. Rehabilitowani pobierający jako ostatnie świadczenie w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji świadczenie rehabilitacyjne według grup chorób i płci

Grupy chorób	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach		
OGÓŁEM	**100,0**	**100,0**	**100,0**
z tego:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	56,2	56,8	55,5
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	18,8	17,2	20,7
narządu ruchu po wypadkach	0,9	1,0	0,8
układu krążenia w systemie stacjonarnym	6,4	10,1	1,8
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	0,3	0,4	0,1
układu krążenia telemedycznie	0,2	0,3	0,1
schorzeń psychosomatycznych	5,4	2,9	8,5
układu oddechowego	0,9	0,9	0,9
onkologicznych gruczołu piersiowego	0,3	-	0,6
narządu głosu	0,1	-	0,3
ośrodkowego układu nerwowego	0,6	0,8	0,4
inne choroby	9,9	9,6	10,3

Tabl. 28. Rehabilitowani pobierający świadczenie rehabilitacyjne jako ostatnie świadczenie w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji, według okresu jego pobierania i płci

Wyszczególnienie	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach		
OGÓŁEM	**100,0**	**100,0**	**100,0**
świadczenie rehabilitacyjne pobierane przez okres:			
1 - 3 miesięcy	36,8	36,9	36,7
4 – 6 miesięcy	31,5	30,2	33,1
7 – 9 miesięcy	25,6	27,1	23,8
10 – 12 miesięcy	6,1	5,8	6,4

Tabl. 29. Przeciętny okres pobierania świadczenia rehabilitacyjnego jako ostatniego świadczenia w okresie 12 miesięcy po rehabilitacji według grup chorób i płci

Grupy chorób	przeciętny okres pobierania świadczenia rehabilitacyjnego w miesiącach		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	**5,0**	**5,0**	**4,9**
z tego:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	4,9	4,9	4,9
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	4,9	5,0	4,7
narządu ruchu po wypadkach	6,2	6,1	6,3
układu krążenia w systemie stacjonarnym	4,9	5,0	4,4
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	6,4	5,9	8,5
układu krążenia telemedycznie	3,4	3,2	5,0
schorzeń psychosomatycznych	5,0	5,2	4,9
układu oddechowego	5,5	6,8	3,9
onkologicznych gruczołu piersiowego	3,6	-	3,6
narządu głosu	3,5	-	3,5
ośrodkowego układu nerwowego	4,2	4,1	4,3
inne choroby	5,5	5,3	5,8

W 2020 r. grupa osób pobierających rentę z tytułu niezdolności do pracy jako ostatnie świadczenie w okresie 12 miesięcy od zakończenia rehabilitacji, liczyła 4,8 tys. osób. Z tej liczby rencistów 92,2% pobierało rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy, a 7,8% - z powodu całkowitej niezdolności do pracy (tabl.31-32). W populacji rencistów odsetek mężczyzn wyniósł 66,4%.

Tabl. 30. Rehabilitowani pobierający w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji jako ostatnie świadczenie rentę z tytułu niezdolności do pracy według grup chorób i płci

Grupy chorób	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach		
OGÓŁEM	**100,0**	**100,0**	**100,0**
z tego:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	59,4	59,6	58,7
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	13,5	12,2	15,8
narządu ruchu po wypadkach	0,5	0,7	0,1
układu krążenia w systemie stacjonarnym	10,5	14,8	2,9
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	0,3	0,4	0,2
układu krążenia telemedycznie	0,2	0,3	0,1
schorzeń psychosomatycznych	2,4	1,3	4,4
układu oddechowego	1,9	2,2	1,5
onkologicznych gruczołu piersiowego	2,0	-	5,5
narządu głosu	0,1	0,0	0,3
ośrodkowego układu nerwowego	2,4	2,9	1,5
inne choroby	6,8	5,6	9,0

Rys. 17. Rehabilitowani pobierający w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji jako ostatnie świadczenie rentę z tytułu niezdolności do pracy według grup chorób i płci

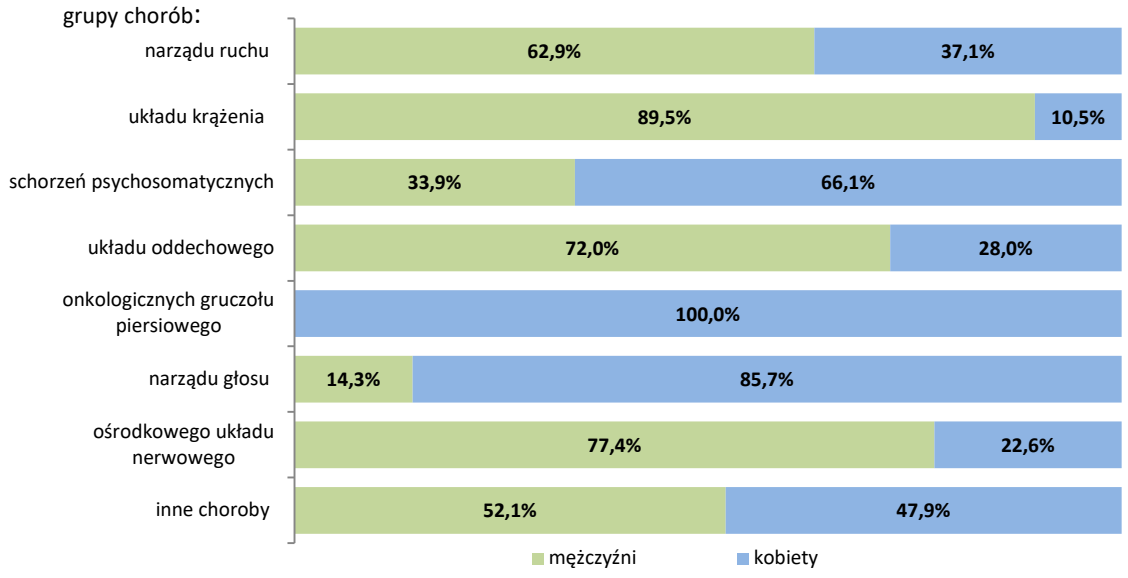

Z ogólnej liczby rencistów 73,3% świadczeń pobierały osoby z chorobami narządu ruchu. Kolejne 11,0% stanowiły renty przyznane z powodu chorób układu krążenia. O ile w populacji mężczyzn choroby układu krążenia były przyczyną niezdolności do pracy 15,5% rencistów, o tyle z tymi chorobami związanych było jedynie 3,2% rent pobieranych przez kobiety.

Tabl. 31. Rehabilitowani pobierający w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji rentę z tytułu niezdolności do pracy według stopnia niezdolności do pracy, grup chorób oraz płci

Grupy chorób	Ogółem	renta okresowa z:	
		całkowitą niezdolnością do pracy	częściową niezdolnością do pracy
	w odsetkach		
OGÓŁEM	**100,0**	**7,8**	**92,2**
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	100,0	6,2	93,8
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	100,0	7,0	93,0
narządu ruchu po wypadkach	100,0	13,6	86,4
układu krążenia w systemie stacjonarnym	100,0	9,0	91,0
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	100,0	6,7	93,3
układu krążenia telemedycznie	100,0	-	100,0
schorzeń psychosomatycznych	100,0	6,1	93,9
układu oddechowego	100,0	16,1	83,9
onkologicznych gruczołu piersiowego	100,0	14,6	85,4
narządu głosu	100,0	-	100,0
ośrodkowego układu nerwowego	100,0	29,6	70,4
inne choroby	100,0	9,8	90,2
MEŻCZYŹNI	**100,0**	**8,3**	**91,7**
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	100,0	7,1	92,9
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	100,0	7,6	92,4
narządu ruchu po wypadkach	100,0	14,3	85,7
układu krążenia w systemie stacjonarnym	100,0	8,9	91,1
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	100,0	8,3	91,7
układu krążenia telemedycznie	100,0	-	100,0
schorzeń psychosomatycznych	100,0	7,7	92,3
układu oddechowego	100,0	16,4	83,6
onkologicznych gruczołu piersiowego	-	-	-
narządu głosu	100,0	-	100,0
ośrodkowego układu nerwowego	100,0	27,0	73,0
inne choroby	100,0	8,2	91,8

Tabl. 31. Rehabilitowani pobierający w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji rentę z tytułu niezdolności do pracy według stopnia niezdolności do pracy, grup chorób oraz płci (dok.)

Grupy chorób	Ogółem	renta okresowa z: całkowitą niezdolnością do pracy	renta okresowa z: częściową niezdolnością do pracy
	w odsetkach		
KOBIETY	**100,0**	**6,9**	**93,1**
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	100,0	4,8	95,2
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	100,0	6,2	93,8
narządu ruchu po wypadkach	100,0	-	100,0
układu krążenia w systemie stacjonarnym	100,0	9,8	90,2
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	100,0	-	100,0
układu krążenia telemedycznie	100,0	-	100,0
schorzeń psychosomatycznych	100,0	5,3	94,7
układu oddechowego	100,0	15,4	84,6
onkologicznych gruczołu piersiowego	100,0	14,6	85,4
narządu głosu	100,0	-	100,0
ośrodkowego układu nerwowego	100,0	38,5	61,5
inne choroby	100,0	11,5	88,5

Tabl. 32. Rehabilitowani pobierający w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji rentę z tytułu niezdolności do pracy według grup chorób, płci oraz stopnia niezdolności do pracy

Grupy chorób	Ogółem	renta okresowa z: całkowitą niezdolnością do pracy	renta okresowa z: częściową niezdolnością do pracy
	w odsetkach		
OGÓŁEM	**100,0**	**100,0**	**100,0**
z tego:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	59,3	47,5	60,3
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	13,5	12,1	13,6
narządu ruchu po wypadkach	0,5	0,7	0,4
układu krążenia w systemie stacjonarnym	10,5	12,1	10,3
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	0,3	0,3	0,3
układu krążenia telemedycznie	0,2	-	0,2
schorzeń psychosomatycznych	2,4	1,9	2,5
układu oddechowego	1,9	4,0	1,8
onkologicznych gruczołu piersiowego	2,0	3,7	1,9
narządu głosu	0,1	-	0,2
ośrodkowego układu nerwowego	2,5	9,1	1,8
inne choroby	6,8	8,6	6,7

Tabl. 32. Rehabilitowani pobierający w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji rentę z tytułu niezdolności do pracy według grup chorób, płci oraz stopnia niezdolności do pracy (dok.)

Grupy chorób	Ogółem	renta okresowa z:	
		całkowitą niezdolnością do pracy	częściową niezdolnością do pracy
	w odsetkach		
MĘŻCZYŹNI	**100,0**	**100,0**	**100,0**
z tego:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	59,6	50,8	60,4
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	12,2	11,1	12,3
narządu ruchu po wypadkach	0,7	1,2	0,6
układu krążenia w systemie stacjonarnym	14,8	15,8	14,7
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	0,4	0,4	0,4
układu krążenia telemedycznie	0,3	-	0,3
schorzeń psychosomatycznych	1,3	1,2	1,3
układu oddechowego	2,2	4,4	2,0
onkologicznych gruczołu piersiowego	-	-	-
narządu głosu	0,0	-	0,0
ośrodkowego układu nerwowego	2,9	9,5	2,4
inne choroby	5,6	5,6	5,6
KOBIETY	**100,0**	**100,0**	**100,0**
z tego:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	58,8	40,5	60,2
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	15,7	14,0	15,8
narządu ruchu po wypadkach	0,1	-	0,1
układu krążenia w systemie stacjonarnym	2,9	4,1	2,8
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	0,2	-	0,2
układu krążenia telemedycznie	0,1	-	0,1
schorzeń psychosomatycznych	4,4	3,3	4,4
układu oddechowego	1,5	3,3	1,4
onkologicznych gruczołu piersiowego	5,5	11,6	5,1
narządu głosu	0,3	-	0,4
ośrodkowego układu nerwowego	1,5	8,3	1,0
inne choroby	9,0	14,9	8,5

W tabeli 33 zaprezentowano strukturę rehabilitowanych zależnie od rodzaju świadczenia z ubezpieczenia społecznego związanego z niezdolnością do pracy pobieranego jako ostatnie po zakończeniu rehabilitacji leczniczej.

Tabl. 33. Rehabilitowani według rodzaju ostatniego świadczenia pobieranego po zakończeniu rehabilitacji leczniczej

Grupy chorób	Ogółem	Rehabilitowani pobierający świadczenia po rehabilitacji:		
		zasiłek chorobowy	świadczenie rehabilitacyjne	rentę z tytułu niezdolności do pracy
OGÓŁEM	**13 830**	**5 481**	**3 568**	**4 781**
z tego:				
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	7 333	2 335	2 161	2 837
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	2 002	635	722	645
narządu ruchu po wypadkach	84	29	33	22
układu krążenia w systemie stacjonarnym	810	81	229	500
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	27	3	9	15
układu krążenia telemedycznie	17	-	7	10
schorzeń psychosomatycznych	365	58	192	115
układu oddechowego	165	39	33	93
onkologicznych gruczołu piersiowego	125	20	9	96
narządu głosu	26	15	4	7
ośrodkowego układu nerwowego	143	6	22	115
inne choroby	2 733	2 260	147	326

W tabelach 34 i 35 zaprezentowano strukturę rehabilitowanych według świadczeń pobieranych w momencie skierowania na rehabilitację i świadczeń pobieranych jako ostatnie po jej zakończeniu. Z analizy świadczeń pobieranych w momencie skierowania na rehabilitację i świadczeń pobieranych w okresie 12 miesięcy od zakończenia rehabilitacji wynika, że najwyższy odsetek – 71,7% stanowiły osoby, które zarówno w momencie skierowania na rehabilitację leczniczą, jak i po jej zakończeniu nie pobierały żadnych świadczeń. Wysoki odsetek niepobierających żadnych świadczeń po rehabilitacji dotyczył również osób, które zostały skierowane w trakcie pobierania zasiłku chorobowego – 47,7% tej populacji.

Strukturę rehabilitowanych według rodzaju świadczenia pobieranego w momencie skierowania na rehabilitację i na świadczenia pobieranego jako ostatnie po jej zakończeniu przedstawia rys. 18.

Rys. 18. Rehabilitowani według rodzaju świadczeń pobieranych w momencie skierowania na rehabilitację leczniczą oraz rodzaju świadczeń pobieranych w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji

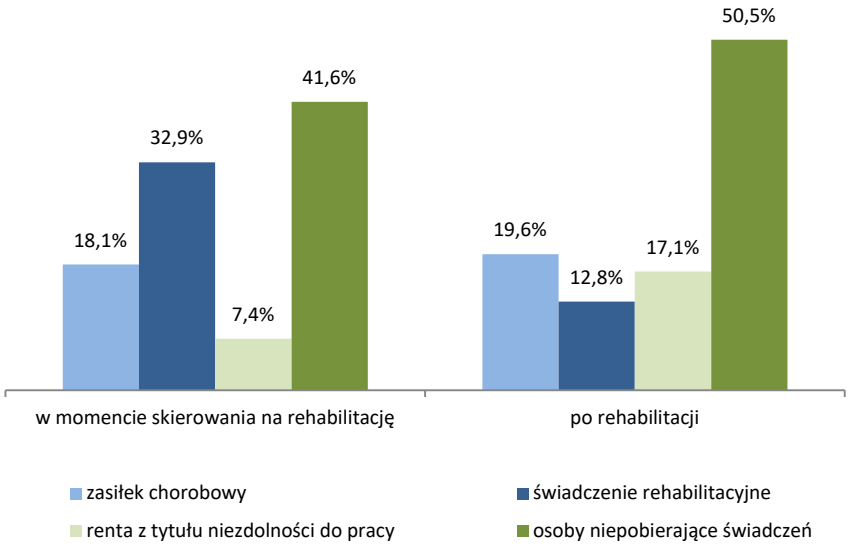

Tabl. 34. Rehabilitowani według rodzaju świadczenia pobieranego w momencie skierowania na rehabilitację oraz ostatniego świadczenia pobieranego w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji bądź faktu niepobierania świadczeń

Rodzaj świadczenia pobieranego w momencie skierowania na rehabilitację	Ogółem	z tego: pobierający świadczenia po rehabilitacji:			osoby niepobierające świadczenia po rehabilitacji
		zasiłek chorobowy	świadczenie rehabilitacyjne	renta z tytułu niezdolności do pracy	
Ogółem	**27 963**	**5 481**	**3 568**	**4 781**	**14 133**
I. Osoby pobierające świadczenia przed rehabilitacją	**16 338**	**2 532**	**3 397**	**4 613**	**5 796**
zasiłek chorobowy	5 071	1 711	708	231	2 421
świadczenie rehabilitacyjne	9 190	806	2 689	2 397	3 298
renta z tytułu niezdolności do pracy	2 077	15	-	1 985	77
II. Osoby niepobierające świadczeń przed rehabilitacją	**11 625**	**2 949**	**171**	**168**	**8 337**

Tabl. 35. Rehabilitowani według rodzaju świadczenia pobieranego w momencie skierowania na rehabilitację oraz ostatniego świadczenia pobieranego w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji bądź faktu niepobierania świadczeń

Rodzaj świadczenia pobieranego w momencie skierowania na rehabilitację	Ogółem	z tego:			
		pobierający świadczenia po rehabilitacji:			osoby niepobierające świadczenia po rehabilitacji
		zasiłek chorobowy	świadczenie rehabilitacyjne	renta z tytułu niezdolności do pracy	
OGÓŁEM	**100,0**	**19,6**	**12,8**	**17,1**	**50,5**
I. Osoby pobierające świadczenia przed rehabilitacją	**100,0**	**15,5**	**20,8**	**28,2**	**35,5**
zasiłek chorobowy	100,0	33,7	14,0	4,6	47,7
świadczenie rehabilitacyjne	100,0	8,8	29,3	26,1	35,9
renta z tytułu niezdolności do pracy	100,0	0,7	-	95,6	3,7
II. Osoby niepobierające świadczeń przed rehabilitacją	**100,0**	**25,4**	**1,5**	**1,4**	**71,7**

Rys. 19. Rehabilitowani według faktu pobierania lub niepobierania świadczeń po rehabilitacji leczniczej w okresie 12 miesięcy po zakończeniu tej rehabilitacji

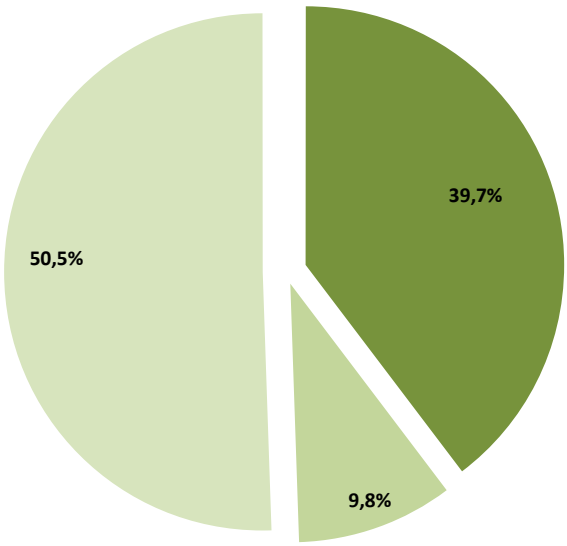

osoby pobierające świadczenia po rehabilitacji z powodu choroby, która była przyczyną rehabilitacji

osoby pobierające świadczenia po rehabilitacji z powodu zaistnienia innej choroby niż ta, która była przyczyną rehabilitacji

osoby, które po rehabilitacji nie pobierały żadnych świadczeń

3.2. ŚWIADCZENIA POBIERANE PO REHABILITACJI Z TYTUŁU CHOROBY BĘDĄCEJ PRZYCZYNĄ REHABILITACJI

Dla celów badania statystycznego osób poddanych rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej ZUS przyjęto zasadę prezentacji wyników zarówno dla całej badanej populacji, jak i wyodrębnionej grupy osób, które po rehabilitacji pobierały świadczenia z tytułu tej samej choroby, która była przyczyną rehabilitacji leczniczej.

Kryterium wyodrębnienia grupy osób, które po rehabilitacji pobierały świadczenia z tytułu tej samej choroby, która była przyczyną rehabilitacji leczniczej jest zgodność numeru statystycznego jednostki chorobowej, z tytułu której ubezpieczony został poddany rehabilitacji leczniczej, z jednostką chorobową, z tytułu której pobierał ostatnie świadczenie w okresie 12 miesięcy po rehabilitacji.

W 2020 roku wyodrębniona grupa osób pobierająca po rehabilitacji świadczenia z tytułu choroby, która była przyczyną rehabilitacji, liczyła 11,1 tys. osób i stanowiła 39,7%, populacji rehabilitowanych ogółem.

Tabl. 36. Rehabilitowani według faktu pobierania świadczeń w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji leczniczej

Wyszczególnienie	Ogółem	
	liczba	w odsetkach
OGÓŁEM	**25 230**	**100,0**
z tego:		
Osoby pobierające świadczenia po rehabilitacji z tytułu choroby, która była przyczyną rehabilitacji	11 097	44,0
Osoby, które po rehabilitacji nie pobierały żadnych świadczeń	14 133	56,0

Struktura grupy osób, które po zakończonej rehabilitacji nie pobierały świadczeń lub pobierały świadczenia, przedstawiała się następująco:

- 14,1 tys. osób (tj. 56,0%) nie pobierało świadczeń po rehabilitacji,
- 11,1 tys. osób (tj. 44,0%) kontynuowało pobieranie świadczeń przyznanych przed rehabilitacją lub w jej trakcie, bądź rozpoczęło pobieranie nowego świadczenia,

z tego:

- 3,2 tys. osób (tj. 12,7%) pobierało zasiłek chorobowy,
- 3,4 tys.(tj. 13,6%) - świadczenie rehabilitacyjne,
- 4,5 tys. (tj. 17,7%) - rentę z tytułu niezdolności do pracy.

Powyższe wyniki wskazują, że w okresie 12 miesięcy od daty zakończenia rehabilitacji leczniczej 56,0% populacji poddanej rehabilitacji w 2020 r., nie pobierało świadczeń związanych z niezdolnością do pracy z tytułu choroby, <u>która była powodem skierowania na leczenie rehabilitacyjne</u>. Zatem zgodnie z przyjętym do badania założeniem (patrz rozdział 3), w przypadku tych osób rehabilitacja lecznicza okazała się skuteczna. W porównaniu z rokiem poprzednim wynik jest niższy 4,9 punktu procentowego.

Rys. 20. Zestawienie wyników rehabilitacji w 2020 roku ze względu na rodzaj ostatniego świadczenia pobieranego w okresie 12 miesięcy po rehabilitacji <u>z tytułu choroby, która była przyczyną rehabilitacji</u> według płci

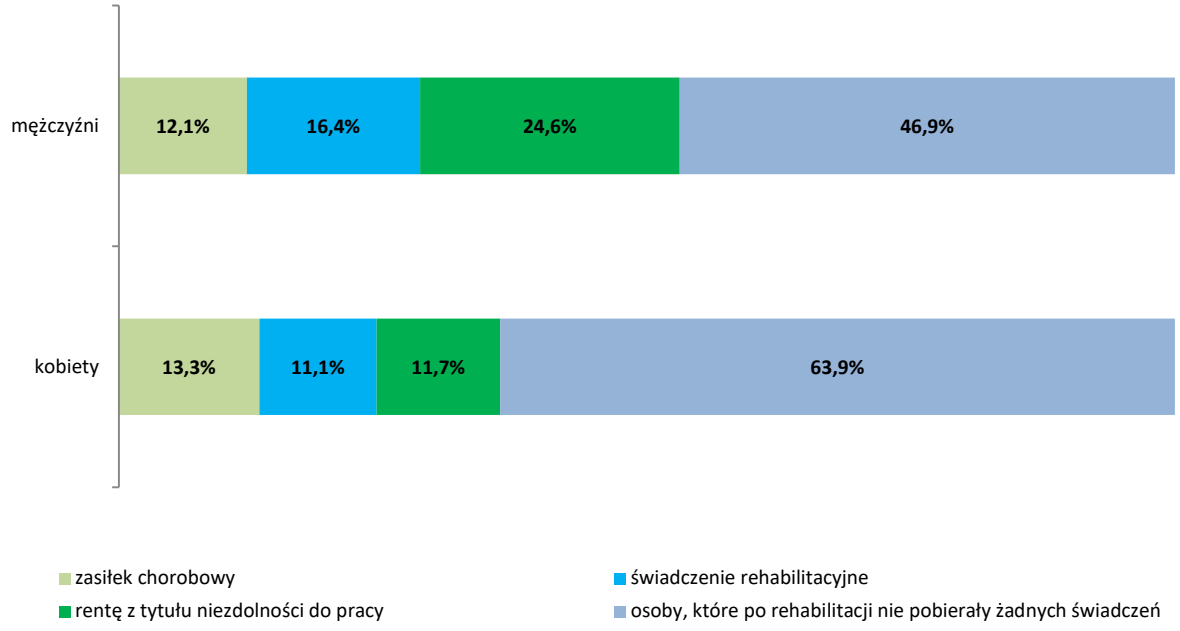

Tabl. 37. Rehabilitowani według rodzaju ostatniego świadczenia w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji leczniczej, pobieranego z tytułu choroby, która była przyczyną tej rehabilitacji

Rodzaj ostatniego świadczenia pobieranego w okresie 12 miesięcy po rehabilitacji	Ogółem	
	liczba	w odsetkach
OGÓŁEM	**25 230**	**100,0**
z tego:		
I. Osoby pobierające świadczenia z tytułu choroby, która była przyczyną tej rehabilitacji	**11 097**	**44,0**
z tego pobierający:		
zasiłek chorobowy	3 221	12,7
świadczenie rehabilitacyjne	3 421	13,6
rentę z tytułu niezdolności do pracy	4 455	17,7
II. Osoby niepobierające świadczeń po rehabilitacji	**14 133**	**56,0**
MĘŻCZYŹNI	**11 677**	**100,0**
z tego:		
I. Osoby pobierające świadczenia z tytułu choroby, która była przyczyną tej rehabilitacji	**6 204**	**53,1**
z tego pobierający:		
zasiłek chorobowy	1 420	12,1
świadczenie rehabilitacyjne	1 915	16,4
rentę z tytułu niezdolności do pracy	2 869	24,6
II. Osoby niepobierające świadczeń po rehabilitacji	**5 473**	**46,9**
KOBIETY	**13 553**	**100,0**
z tego:		
I. Osoby pobierające świadczenia z tytułu choroby, która była przyczyną tej rehabilitacji	**4 893**	**36,1**
z tego pobierający:		
zasiłek chorobowy	1 801	13,3
świadczenie rehabilitacyjne	1 506	11,1
rentę z tytułu niezdolności do pracy	1 586	11,7
II. Osoby niepobierające świadczeń po rehabilitacji	**8 660**	**63,9**

W wyodrębnionej grupie osób, które po rehabilitacji pobierały świadczenia z tytułu tej samej choroby, która była przyczyną rehabilitacji leczniczej, zasiłek chorobowy jako ostatnie świadczenie w okresie 12 miesięcy po rehabilitacji pobierało 3,2 tys. osób.

Tabl. 38. Rehabilitowani pobierający zasiłek chorobowy z tytułu choroby będącej przyczyną rehabilitacji - jako ostatnie świadczenie w okresie 12 miesięcy po rehabilitacji - według grup chorób i płci

Grupy chorób	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach		
OGÓŁEM	**100,0**	**100,0**	**100,0**
z tego poddani rehabilitacji z powodu chorób:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	72,5	71,3	73,5
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	19,7	20,1	19,4
narządu ruchu po wypadkach	0,9	1,2	0,7
układu krążenia w systemie stacjonarnym	2,5	4,5	0,9
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	0,1	0,1	0,1
układu krążenia telemedycznie	-	-	-
schorzeń psychosomatycznych	1,8	1,1	2,4
układu oddechowego	1,2	1,5	1,0
onkologicznych gruczołu piersiowego	0,6	-	1,1
narządu głosu	0,5	0,1	0,7
ośrodkowego układu nerwowego	0,2	0,1	0,2

Przeciętna liczba dni zasiłku chorobowego wykorzystanego po rehabilitacji wyniosła 94,9 dnia i była zróżnicowana zarówno w zależności od płci, jak i w poszczególnych grupach chorób (tabl. 39). Skuteczność rehabilitacji mierzymy świadczeniami pobieranymi bądź niepobieranymi w okresie 12 miesięcy od zakończenia przez rehabilitowanych turnusu rehabilitacji w ośrodku. Okres ten przypada na lata 2020-2021, w których trwała pandemia COVID-19. W 2020 roku liczba dni absencji wyniosła 256,1 mln dni, a w 2021 roku 239,9 mln dni. Liczba zaświadczeń lekarskich to w 2020 roku 20,7 mln, a w 2021 roku 20,5 mln.

Analiza okresu pobierania świadczeń po rehabilitacji, zwłaszcza zasiłku chorobowego, odzwierciedla ogólną sytuację zachorowalności. W stosunku do 2019 roku okres jego pobierania wydłużył się o 25,6 dnia. Z powodu chorób krążenia rehabilitowanych w systemie ambulatoryjnym jedna kobieta pobierała po rehabilitacji zasiłek z tytułu choroby będącej przyczyną rehabilitacji przez 147,0 dni i dwóch mężczyzn średnio po 139,0 dni. Rehabilitowani z powodu chorób krążenia rehabilitowanych telemedycznie nie pobierali po rehabilitacji zasiłku z tytułu choroby będącej przyczyną rehabilitacji. Okres pobierania zasiłku chorobowego w populacji mężczyzn wyniósł przeciętnie 95,6 dnia, a w populacji kobiet –

94,3 dnia. Najkrócej, zasiłek chorobowy pobierany był w związku z chorobami narządu głosu i wyniósł przeciętnie 52,6 dnia.

Tabl. 39. Przeciętny okres pobierania zasiłku chorobowego z tytułu choroby będącej przyczyną rehabilitacji - jako ostatniego świadczenia w okresie 12 miesięcy po rehabilitacji - według grup chorób i płci rehabilitowanych

Grupy chorób	przeciętny okres pobierania zasiłku chorobowego w dniach		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	**94,9**	**95,6**	**94,3**
z tego poddani rehabilitacji z powodu chorób:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	96,4	97,4	95,7
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	91,4	91,3	91,6
narządu ruchu po wypadkach	72,0	73,6	69,8
układu krążenia w systemie stacjonarnym	84,1	88,3	68,1
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	141,7	139,0	147,0
układu krążenia telemedycznie	-	-	-
schorzeń psychosomatycznych	112,8	123,7	109,0
układu oddechowego	99,5	92,4	107,1
onkologicznych gruczołu piersiowego	69,5	-	69,5
narządu głosu	52,6	69,0	50,1
ośrodkowego układu nerwowego	76,7	49,0	90,5

W 2020 r. dominującą przyczyną chorobową pobierania świadczenia rehabilitacyjnego w okresie 12 miesięcy po rehabilitacji były choroby narządu ruchu, stanowiły one bowiem 84,5% pobieranych świadczeń. Dalsze 7,9% z tytułu chorób układu krążenia i 4,9% świadczeń rehabilitacyjnych pobierano z tytułu chorób psychosomatycznych (tabl. 40). Z tytułu chorób układu krążenia – 87,3% tej populacji stanowili mężczyźni. Zróżnicowanie w zależności od płci w poszczególnych grupach chorobowych przedstawia rysunek 21. Średnio po rehabilitacji leczniczej, z powodu choroby będącej powodem rehabilitacji świadczenie rehabilitacyjne pobierano przez 4,9 miesiąca. Najdłużej przeciętnie 6,4 miesiąca z powodu chorób układu krążenia w systemie ambulatoryjnym (tabl. 42) .

Tabl. 40. Rehabilitowani pobierający w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji jako ostatnie świadczenie - świadczenie rehabilitacyjne z tytułu choroby będącej przyczyną rehabilitacji - według grup chorób i płci

Grupy chorób	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach		
OGÓŁEM	**100,0**	**100,0**	**100,0**
z tego poddani rehabilitacji z powodu chorób:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	63,8	63,8	64,0
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	19,8	18,2	22,2
narządu ruchu po wypadkach	0,9	1,0	0,7
układu krążenia w systemie stacjonarnym	7,3	10,9	2,0
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	0,3	0,4	0,1
układu krążenia telemedycznie	0,3	0,5	0,1
schorzeń psychosomatycznych	4,9	2,6	8,2
układu oddechowego	1,1	1,1	1,1
onkologicznych gruczołu piersiowego	0,4	-	0,9
narządu głosu	0,1	-	0,2
ośrodkowego układu nerwowego	1,1	1,5	0,5

Rys. 21. Rehabilitowani pobierający w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji jako ostatnie świadczenie rehabilitacyjne z tytułu choroby, która była przyczyną rehabilitacji według grup chorób i płci

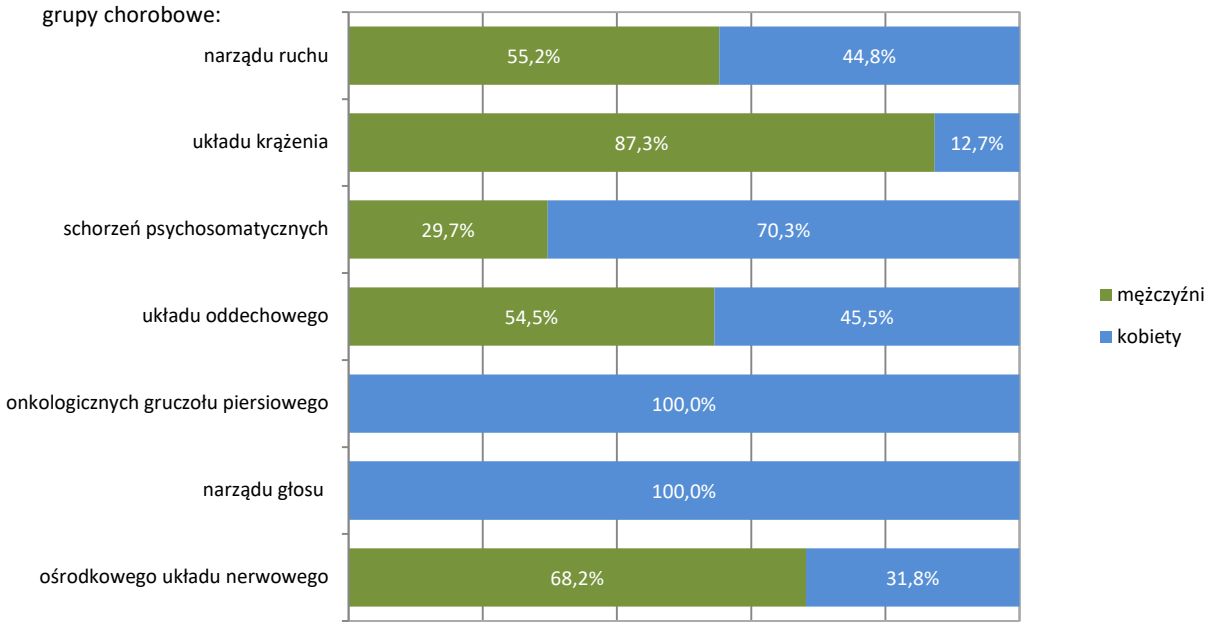

Tabl. 41. Rehabilitowani pobierający w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji jako ostatnie świadczenie - świadczenie rehabilitacyjne z tytułu choroby będącej przyczyną rehabilitacji - według okresu jego pobierania i płci

Wyszczególnienie	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach		
OGÓŁEM	**100,0**	**100,0**	**100,0**
świadczenie rehabilitacyjne pobierane przez okres:			
1 - 3 miesięcy	37,0	37,1	37,0
4 - 6 miesięcy	31,7	30,2	33,5
7 - 9 miesięcy	25,5	27,0	23,5
10 - 12 miesięcy	5,8	5,7	6,0

Tabl. 42. Przeciętny okres pobierania świadczenia rehabilitacyjnego z tytułu choroby będącej przyczyną rehabilitacji, jako ostatniego świadczenia w okresie 12 miesięcy po rehabilitacji według grup chorób i płci rehabilitowanych

Grupy chorób	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w miesiącach		
OGÓŁEM	**4,9**	**5,0**	**4,9**
z tego poddani rehabilitacji z powodu chorób:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	4,9	4,9	5,0
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	4,9	5,0	4,7
narządu ruchu po wypadkach	6,3	6,3	6,3
układu krążenia w systemie stacjonarnym	4,9	5,0	4,4
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	6,4	5,9	8,5
układu krążenia telemedycznie	3,4	3,2	5,0
schorzeń psychosomatycznych	5,0	5,2	4,9
układu oddechowego	5,5	6,8	3,9
onkologicznych gruczołu piersiowego	3,6	-	3,6
narządu głosu	3,5	-	3,5
ośrodkowego układu nerwowego	4,2	4,1	4,3

Z ogólnej liczby 4,5 tys. osób rehabilitowanych pobierających po rehabilitacji renty z tytułu choroby będącej jej przyczyną, ponad 78,6% pobierały osoby z chorobami narządu ruchu. Kolejne 11,7% to renciści z przyznanymi świadczeniami z powodu chorób układu krążenia. Rehabilitowani z chorobami psychosomatycznymi i ośrodkowego układu nerwowego stanowili po 2,6%, z chorobami układu oddechowego 2,1%, a narządu głosu renciści to zaledwie 0,2%. Rehabilitowane kobiety w związku z chorobami onkologicznymi gruczołu piersiowego stanowiły 6,1% rencistek (tabl. 43).

W 2020 r. z populacji pobierających rentę z tytułu niezdolności do pracy jako ostatnie świadczenie w okresie 12 miesięcy od zakończenia rehabilitacji, 92,5% osób pobierało rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy, a 7,5% - rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy (tabl. 44). Najwyższy odsetek osób z ustaloną całkowitą niezdolnością do pracy, tj. 52,1% odnotowano w grupie osób rehabilitowanych z powodu chorób narządu ruchu w systemie stacjonarnym, w grupie mężczyzn odsetek rehabilitowanych stanowił 53,8%, a w grupie kobiet – 48,0% (tabl. 45).

Tabl. 43. Rehabilitowani pobierający w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji jako ostatnie świadczenie rentę z tytułu niezdolności do pracy z tytułu choroby będącej przyczyną rehabilitacji według grup chorób i płci

Grupy chorób	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach		
OGÓŁEM	**100,0**	**100,0**	**100,0**
z tego poddani rehabilitacji z powodu chorób:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	63,6	63,2	64,6
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	14,5	12,9	17,3
narządu ruchu po wypadkach	0,5	0,7	0,1
układu krążenia w systemie stacjonarnym	11,2	15,7	3,2
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	0,3	0,4	0,2
układu krążenia telemedycznie	0,2	0,3	0,1
schorzeń psychosomatycznych	2,6	1,4	4,8
układu oddechowego	2,1	2,3	1,6
onkologicznych gruczołu piersiowego	2,2	-	6,1
narządu głosu	0,2	0,0	0,4
ośrodkowego układu nerwowego	2,6	3,1	1,6

Rys. 22. Rehabilitowani pobierający po zakończeniu rehabilitacji rentę z tytułu niezdolności do pracy z tytułu choroby będącej przyczyną rehabilitacji według grup chorób

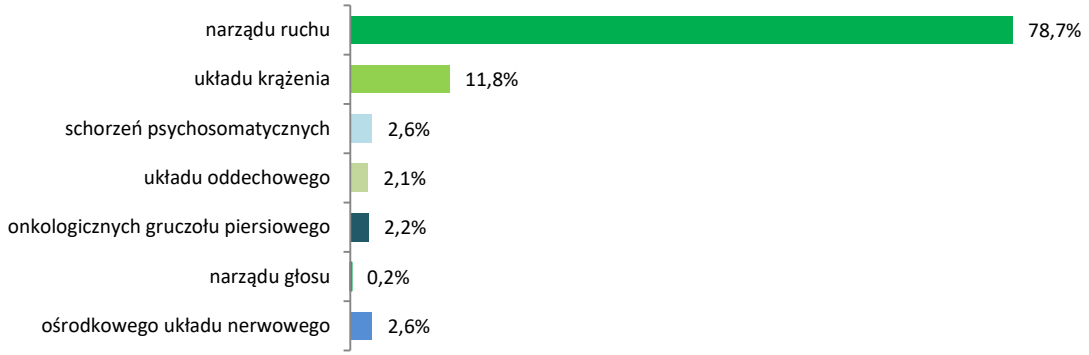

Tabl. 44. Rehabilitowani pobierający w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji jako ostatnie świadczenie rentę z tytułu niezdolności do pracy z tytułu choroby będącej przyczyną rehabilitacji według grup chorób oraz stopnia niezdolności do pracy

Grupy chorób	Ogółem	renta okresowa z tytułu:	
		całkowitej niezdolności do pracy	częściowej niezdolności do pracy
	w odsetkach		
OGÓŁEM	**100,0**	**7,5**	**92,5**
poddani rehabilitacji z powodu chorób:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	100,0	6,1	93,9
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	100,0	6,5	93,5
narządu ruchu po wypadkach	100,0	13,6	86,4
układu krążenia w systemie stacjonarnym	100,0	9,0	91,0
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	100,0	6,7	93,3
układu krążenia telemedycznie	100,0	-	100,0
schorzeń psychosomatycznych	100,0	6,1	93,9
układu oddechowego	100,0	16,1	83,9
onkologicznych gruczołu piersiowego	100,0	14,6	85,4
narządu głosu	100,0	-	100,0
ośrodkowego układu nerwowego	100,0	27,8	72,2

Tabl. 44. Rehabilitowani pobierający w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji jako ostatnie świadczenie rentę z tytułu niezdolności do pracy z tytułu choroby będącej przyczyną rehabilitacji według grup chorób oraz stopnia niezdolności do pracy (dok.)

Grupy chorób	Ogółem	renta okresowa z tytułu:	
		całkowitej niezdolności do pracy	częściowej niezdolności do pracy
	w odsetkach		
z tego:			
MEŻCZYŹNI	**100,0**	**8,2**	**91,8**
poddani rehabilitacji z powodu chorób:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	100,0	7,0	93,0
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	100,0	7,3	92,7
narządu ruchu po wypadkach	100,0	14,3	85,7
układ krążenia w systemie stacjonarnym	100,0	8,9	91,1
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	100,0	8,3	91,7
układu krążenia telemedycznie	100,0	-	100,0
schorzeń psychosomatycznych	100,0	7,7	92,3
układu oddechowego	100,0	16,4	83,6
onkologicznych gruczołu piersiowego	-	-	-
narządu głosu	100,0	-	100,0
ośrodkowego układu nerwowego	100,0	25,8	74,2
KOBIETY	**100,0**	**6,2**	**93,8**
poddane rehabilitacji z powodu chorób:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	100,0	4,6	95,4
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	100,0	5,5	94,5
narządu ruchu po wypadkach	100,0	-	100,0
układu krążenia w systemie stacjonarnym	100,0	9,8	90,2
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	100,0	-	100,0
układu krążenia telemedycznie	100,0	-	100,0
schorzeń psychosomatycznych	100,0	5,3	94,7
układu oddechowego	100,0	15,4	84,6
onkologicznych gruczołu piersiowego	100,0	14,6	85,4
narządu głosu	100,0	-	100,0
ośrodkowego układu nerwowego	100,0	34,6	65,4

Tabl. 45. Rehabilitowani pobierający w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji jako ostatnie świadczenie rentę z tytułu niezdolności do pracy z powodu choroby będącej przyczyną rehabilitacji według stopnia niezdolności do pracy oraz grup chorób

Grupy chorób	Ogółem	renta okresowa z tytułu: całkowitej niezdolności do pracy	renta okresowa z tytułu: częściowej niezdolności do pracy
	w odsetkach		
OGÓŁEM	**100,0**	**100,0**	**100,0**
z tego poddani rehabilitacji z powodu chorób:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	63,7	52,1	64,6
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	14,5	12,7	14,6
narządu ruchu po wypadkach	0,5	0,9	0,5
układu krążenia w systemie stacjonarnym	11,2	13,6	11,1
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	0,3	0,3	0,3
układu krążenia telemedycznie	0,2	-	0,2
schorzeń psychosomatycznych	2,6	2,1	2,6
układu oddechowego	2,1	4,5	1,9
onkologicznych gruczołu piersiowego	2,1	4,2	2,0
narządu głosu	0,2	-	0,2
ośrodkowego układu nerwowego	2,6	9,6	2,0
MĘŻCZYŹNI	**100,0**	**100,0**	**100,0**
z tego poddani rehabilitacji z powodu chorób:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	63,2	53,8	64,0
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	12,9	11,6	13,0
narządu ruchu po wypadkach	0,7	1,3	0,7
układu krążenia w systemie stacjonarnym	15,7	17,1	15,5
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	0,4	0,4	0,4
układu krążenia telemedycznie	0,3	-	0,4
schorzeń psychosomatycznych	1,4	1,3	1,4
układu oddechowego	2,3	4,7	2,1
onkologicznych gruczołu piersiowego	-	-	-
narządu głosu	0,0	-	0,0
ośrodkowego układu nerwowego	3,1	9,8	2,5
KOBIETY	**100,0**	**100,0**	**100,0**
z tego poddani rehabilitacji z powodu chorób:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	64,6	48,0	65,7
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	17,3	15,3	17,5
narządu ruchu po wypadkach	0,1	-	0,1
układu krążenia w systemie stacjonarnym	3,2	5,0	3,1
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	0,2	-	0,2
układu krążenia telemedycznie	0,1	-	0,1
schorzeń psychosomatycznych	4,8	4,1	4,8
układu oddechowego	1,6	4,1	1,5
onkologicznych gruczołu piersiowego	6,1	14,3	5,5
narządu głosu	0,4	-	0,4
ośrodkowego układu nerwowego	1,6	9,2	1,1

Tabl. 46. Przeciętny okres pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy z powodu choroby będącej przyczyną rehabilitacji, jako ostatniego świadczenia w okresie 12 miesięcy po rehabilitacji według grup chorób

Grupy chorób	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w miesiącach		
OGÓŁEM	**7,3**	**7,3**	**7,2**
z tego poddani rehabilitacji z powodu chorób:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	7,1	7,2	7,0
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	7,2	7,2	7,3
narządu ruchu po wypadkach	5,8	5,7	8,0
układu krążenia w systemie stacjonarnym	7,6	7,7	6,9
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	8,3	8,8	6,7
układu krążenia telemedycznie	4,7	3,9	12,0
schorzeń psychosomatycznych	7,8	8,2	7,6
układu oddechowego	8,2	7,9	8,8
onkologicznych gruczołu piersiowego	9,1	-	9,1
narządu głosu	9,6	9,0	9,7
ośrodkowego układu nerwowego	7,4	7,2	7,9

W tabelach 47 i 48 oraz na rysunku 23 zaprezentowano zestawienie wyników rehabilitacji leczniczej w 2020 r. ze względu na rodzaj ostatniego świadczenia pobieranego w okresie 12 miesięcy po rehabilitacji wyodrębnionej grupy osób, które po rehabilitacji pobierały świadczenia z tytułu tej samej choroby, która była przyczyną rehabilitacji leczniczej. Z danych tych wynika, że w okresie 12 miesięcy po odbytej rehabilitacji ostatnim pobieranym świadczeniem dla 29,0% rehabilitowanych był zasiłek chorobowy, a dla 30,8% świadczenie rehabilitacyjne. Z kolei 40,2% osób po zakończonej rehabilitacji kontynuowało pobieranie renty z tytułu niezdolności do pracy przyznanej przed rehabilitacją lub w trakcie jej trwania albo rozpoczęło pobieranie nowego świadczenia rentowego. Struktura ta, również odzwierciedla sytuację pandemiczną w latach 2020 - 2021. Liczba osób pobierających zasiłek chorobowy zmniejszyła się o 3 punkty procentowe w stosunku do roku poprzedniego. Liczba osób pobierających świadczenie rehabilitacyjne uległa zmniejszeniu o 9,8 punktu procentowego w stosunku do roku poprzedniego, natomiast pobierających rentę z tytułu niezdolności do pracy zwiększyła się o 12,8 punktu procentowego w stosunku do roku poprzedniego.

Tabl. 47. Rehabilitowani według rodzaju ostatniego świadczenia pobieranego po zakończeniu rehabilitacji z tytułu choroby będącej przyczyną rehabilitacji według grup chorób

Grupy chorób	Ogółem	rehabilitowani pobierający świadczenia po rehabilitacji:		
		zasiłek chorobowy	świadczenie rehabilitacyjne	renta z tytułu niezdolności do pracy
	w odsetkach			
OGÓŁEM	**100,0**	**29,0**	**30,8**	**40,2**
z tego poddani rehabilitacji z powodu chorób:				
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	100,0	31,8	29,5	38,7
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	100,0	31,7	36,1	32,2
narządu ruchu po wypadkach	100,0	34,5	39,3	26,2
układu krążenia w systemie stacjonarnym	100,0	10,0	28,3	61,7
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	100,0	11,1	33,3	55,6
układu krążenia telemedycznie	100,0	-	41,2	58,8
schorzeń psychosomatycznych	100,0	15,9	52,6	31,5
układu oddechowego	100,0	23,6	20,0	56,4
onkologicznych gruczołu piersiowego	100,0	16,0	7,2	76,8
narządu głosu	100,0	57,7	15,4	26,9
ośrodkowego układu nerwowego	100,0	4,2	15,4	80,4

W populacji rehabilitowanych z powodu chorób narządu głosu 57,7% pobierało zasiłek chorobowy, w 15,4% świadczenie rehabilitacyjne, a w 26,9% renty z tytułu niezdolności do pracy.

W populacji rehabilitowanych w związku z chorobami psychosomatycznymi 52,6% osób pobierało świadczenie rehabilitacyjne.

W populacji osób pobierających zasiłek chorobowy ponad 93% rehabilitowanych pobierało go w związku z chorobami narządu ruchu. Podobnie w populacji pobierających świadczenie rehabilitacyjne i w populacji pobierających rentę z tytułu niezdolności do pracy odpowiednio 85,3% i 78,7% pobierało te świadczenia w związku ze schorzeniami narządu ruchu.

Rys. 23. Rehabilitowani według grup chorób oraz rodzaju ostatniego świadczenia pobieranego po zakończeniu rehabilitacji z tytułu choroby będącej przyczyną rehabilitacji

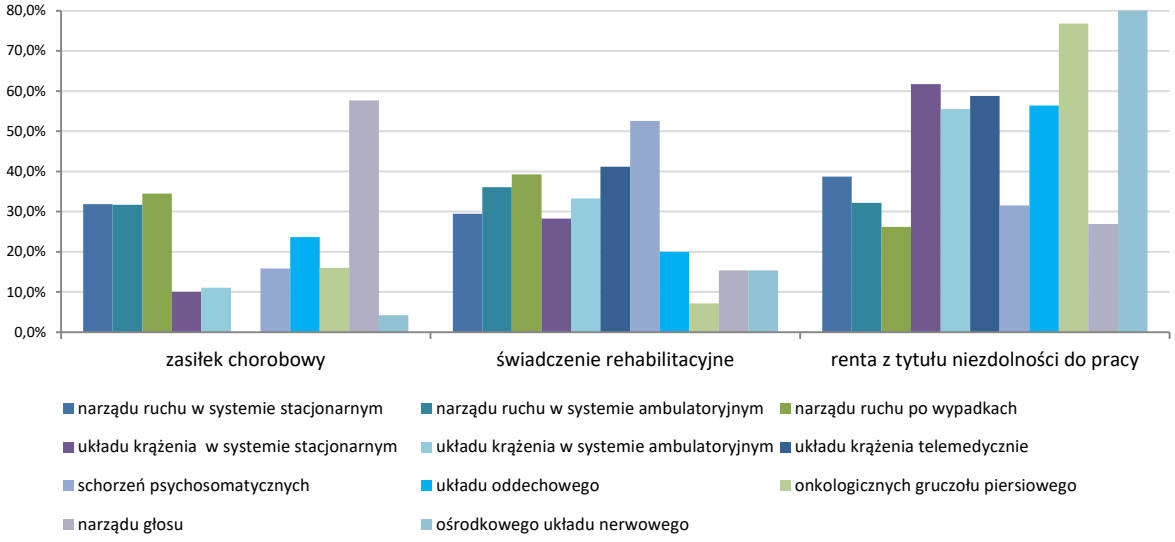

Tabl. 48. Rehabilitowani według rodzaju ostatniego świadczenia pobieranego po zakończeniu rehabilitacji z tytułu choroby będącej przyczyną rehabilitacji oraz grup chorób

Grupy chorób	Ogółem	rehabilitowani pobierający świadczenia po rehabilitacji:		
		zasiłek chorobowy	świadczenie rehabilitacyjne	renta z tytułu niezdolności do pracy
	w odsetkach			
OGÓŁEM	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
z tego poddani rehabilitacji z powodu chorób:				
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	66,1	72,5	63,2	63,7
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	18,0	19,7	21,1	14,5
narządu ruchu po wypadkach	0,8	0,9	1,0	0,5
układu krążenia w systemie stacjonarnym	7,3	2,5	6,6	11,1
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	0,2	0,1	0,3	0,3
układu krążenia telemedycznie	0,2	-	0,2	0,2
schorzeń psychosomatycznych	3,3	1,8	5,6	2,6
układu oddechowego	1,5	1,2	1,0	2,1
onkologicznych gruczołu piersiowego	1,1	0,6	0,3	2,2
narządu głosu	0,2	0,5	0,1	0,2
ośrodkowego układu nerwowego	1,3	0,2	0,6	2,6

4. OPINIA O ZDOLNOŚCI DO PRACY W MOMENCIE ZAKOŃCZENIA REHABILITACJI LECZNICZEJ

Bezpośrednio po zakończeniu leczenia w ośrodku rehabilitacyjnym, dla każdego ubezpieczonego sporządzana jest karta informacyjna o przebytej rehabilitacji leczniczej. Dokument ten zawiera m.in. rozpoznanie chorobowe ze skierowania na rehabilitację, rozpoznanie ustalone w ośrodku rehabilitacyjnym, opis przeprowadzonego leczenia, ewentualnie wskazania umożliwiające kontynuację leczenia i rehabilitacji. Na podstawie karty informacyjnej ubezpieczonemu wystawiana jest przez ZUS opinia odnośnie odzyskania zdolności do pracy:

- poprawa,
- bez zmiany,
- brak opinii,
- pogorszenie.

Z ogólnej populacji 28,0 tys. osób, poddanych rehabilitacji leczniczej w 2020 roku (tabl. 49) 69,8% osób uzyskało ocenę „poprawa".

W przypadku 28,4% rehabilitowanych uzyskało opinię „bez zmiany", a więc jej zdolność do pracy po odbytej rehabilitacji nie uległa ani poprawie, ani pogorszeniu. „Pogorszenie" stanu zdrowia stwierdzono w ośrodku rehabilitacyjnym zaledwie u 0,7% rehabilitowanych. Lepsze wyniki leczenia uzyskano w populacji kobiet – 73,0% z nich ukończyło rehabilitację z opinią „poprawa". W populacji mężczyzn opinię „poprawa" uzyskało 66,0%. Najwyższy odsetek z opinią „poprawa" wystąpił wśród rehabilitowanych z powodu chorób narządu głosu (93,7%) oraz narządu ruchu po wypadkach (93,1%).

Najwyższy odsetek osób, u których nie stwierdzono zmiany stanu zdrowia odnotowano z powodu chorób układu krążenia rehabilitowanych telemedycznie (61,8%) oraz schorzeń psychosomatycznych (48,4%).

Dla oceny skuteczności przeprowadzonej rehabilitacji istotne jest ustalenie czy ubezpieczeni, którzy uzyskali opinię „poprawa" w okresie 12 miesięcy po zakończeniu leczenia rehabilitacyjnego pobierali jakiekolwiek świadczenia z ubezpieczeń społecznych.

Tabl. 49. Rehabilitowani według opinii o zdolności do pracy w momencie zakończenia rehabilitacji oraz grup chorób w następstwie których zostali poddani rehabilitacji

Grupy chorób	Ogółem	opinia o zdolności do pracy			
		poprawa	bez zmiany	brak opinii	pogorsze-nie
OGÓŁEM	**100,0**	**69,8**	**28,4**	**1,1**	**0,7**
z tego:					
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	100,0	70,5	28,3	0,6	0,6
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	100,0	64,2	30,9	3,9	1,0
narządu ruchu po wypadkach	100,0	93,1	6,9	-	-
układu krążenia w systemie stacjonarnym	100,0	70,1	29,7	-	0,2
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	100,0	57,1	40,8	-	2,1
układu krążenia telemedycznie	100,0	35,3	61,8	2,9	-
schorzeń psychosomatycznych	100,0	49,4	48,4	0,1	2,1
układu oddechowego	100,0	71,1	27,8	-	1,1
onkologicznych gruczołu piersiowego	100,0	77,0	21,7	0,8	0,5
narządu głosu	100,0	93,7	5,9	0,1	0,3
ośrodkowego układu nerwowego	100,0	66,5	32,6	-	0,9

Rys. 24. Rehabilitowani według opinii o zdolności do pracy po zakończonej rehabilitacji leczniczej oraz płci ubezpieczonych

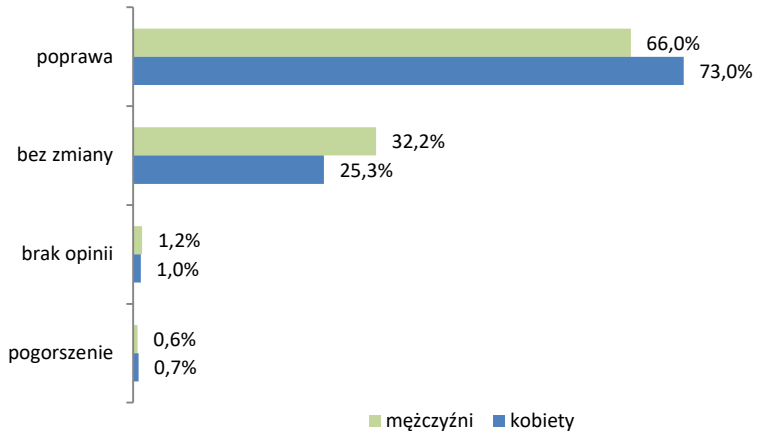

Tabl. 50. Rehabilitowani według opinii o zdolności do pracy oraz faktu pobierania świadczeń w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji

Opinia o zdolności do pracy	Ogółem	osoby pobierające świadczenia po rehabilitacji z tytułu choroby, która była przyczyną rehabilitacji	osoby pobierające świadczenia po rehabilitacji z powodu zaistnienia innej choroby niż ta, która była przyczyną rehabilitacji	osoby niepobierające po rehabilitacji żadnych świadczeń
	w odsetkach			
OGÓŁEM	**100,0**	**39,7**	**9,8**	**50,5**
poprawa	100,0	31,7	10,3	58,0
bez zmiany	100,0	58,2	8,7	33,1
brak opinii	100,0	50,0	8,0	42,0
pogorszenie	100,0	65,7	9,2	25,1

Tabl. 51. Rehabilitowani pobierający lub nie świadczenia w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji według opinii o zdolności do pracy

Opinia o zdolności do pracy	Ogółem	osoby pobierające świadczenia po rehabilitacji z tytułu choroby, która była przyczyną rehabilitacji	osoby pobierające świadczenia po rehabilitacji z powodu zaistnienia innej choroby niż ta, która była przyczyną rehabilitacji	osoby niepobierające po rehabilitacji żadnych świadczeń
	w odsetkach			
OGÓŁEM	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
poprawa	69,8	55,8	73,3	80,2
bez zmiany	28,4	41,7	25,2	18,6
brak opinii	1,1	1,4	0,9	0,9
pogorszenie	0,7	1,1	0,6	0,3

Struktura osób z opinią „poprawa" według rodzaju świadczenia pobieranego w okresie 12 miesięcy po odbytej rehabilitacji kształtowała się następująco: odsetek osób, które w powyższym okresie pobierały zasiłek chorobowy jako jedyne lub ostatnie świadczenie wynosił 19,6%, pobierających świadczenie rehabilitacyjne 12,8%, a rentę z tytułu niezdolności do pracy – 17,1% (tabl. 52).

Tabl. 52. Rehabilitowani według rodzaju ostatniego świadczenia pobieranego w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji oraz opinii o zdolności do pracy

Opinia o zdolności do pracy	Ogółem	w tym pobierający świadczenia po rehabilitacji:			
		razem	zasiłek chorobowy	świadczenie rehabilitacyjne	rentę z tytułu niezdolności do pracy
	w odsetkach				
OGÓŁEM	**100,0**	**49,5**	**19,6**	**12,8**	**17,1**
poprawa	100,0	42,0	20,9	9,9	11,2
bez zmiany	100,0	66,9	16,4	19,2	31,3
brak opinii	100,0	58,0	21,7	22,0	14,3
pogorszenie	100,0	74,9	15,4	21,5	37,9

Tabl. 53. Rehabilitowani według rodzaju ostatniego świadczenia pobieranego w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji oraz opinii o zdolności do pracy

Opinia o zdolności do pracy	Ogółem	w tym pobierający świadczenia po rehabilitacji:			
		razem	zasiłek chorobowy	świadczenie rehabilitacyjne	rentę z tytułu niezdolności do pracy
	w odsetkach				
OGÓŁEM	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
poprawa	69,8	59,3	74,5	54,3	45,6
bez zmiany	28,4	38,4	23,8	42,7	52,0
brak opinii	1,1	1,3	1,2	1,8	0,9
pogorszenie	0,7	1,0	0,5	1,2	1,5

Lepsze wyniki leczenia rehabilitacyjnego uzyskano w wyodrębnionej grupie osób, które w okresie 12 miesięcy od zakończenia rehabilitacji leczniczej pobierały świadczenia z tytułu tej samej choroby, która była przyczyną rehabilitacji leczniczej. W grupie osób z opinią „poprawa" odsetek osób, które pobierały zasiłek chorobowy jako jedyne lub ostatnie świadczenie wyniósł 11,9%, pobierający świadczenie rehabilitacyjne – 9,5%, a odsetek pobierających rentę z tytułu niezdolności do pracy wynosił 10,3% (tabl.54).

Tabl. 54. Rehabilitowani według rodzaju ostatniego świadczenia pobieranego w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji z tytułu choroby, która była przyczyną rehabilitacji oraz opinii o zdolności do pracy

Opinia o zdolności do pracy	Ogółem	w tym pobierający świadczenia po rehabilitacji:				osoby niepobierające świadczeń po rehabilitacji
		razem	zasiłek chorobowy	świadczenie rehabilitacyjne	rentę z tytułu niezdolności do pracy	
	w odsetkach					
OGÓŁEM	**100,0**	**39,7**	**11,5**	**12,3**	**15,9**	**50,5**
poprawa	100,0	31,7	11,9	9,5	10,3	58,0
bez zmiany	100,0	58,2	10,5	18,4	29,3	33,1
brak opinii	100,0	50,0	14,3	21,4	14,3	42,0
pogorszenie	100,0	65,7	9,2	20,0	36,4	25,1

Tabl. 55 Rehabilitowani według rodzaju ostatniego świadczenia pobieranego w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji z tytułu choroby, która była przyczyną rehabilitacji oraz opinii o zdolności do pracy

Opinia o zdolności do pracy	Ogółem	w tym pobierający świadczenia po rehabilitacji:				osoby niepobierające świadczeń po rehabilitacji
		razem	zasiłek chorobowy	świadczenie rehabilitacyjne	rentę z tytułu niezdolności do pracy	
	w odsetkach					
OGÓŁEM	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
poprawa	69,8	55,8	72,3	54,2	45,2	80,1
bez zmiany	28,4	41,7	25,8	42,8	52,3	18,6
brak opinii	1,1	1,4	1,3	1,9	1,0	0,9
pogorszenie	0,7	1,1	0,6	1,1	1,5	0,3

Rys. 25. Rehabilitowani z opinią o zdolności do pracy „poprawa” według grup chorób i płci

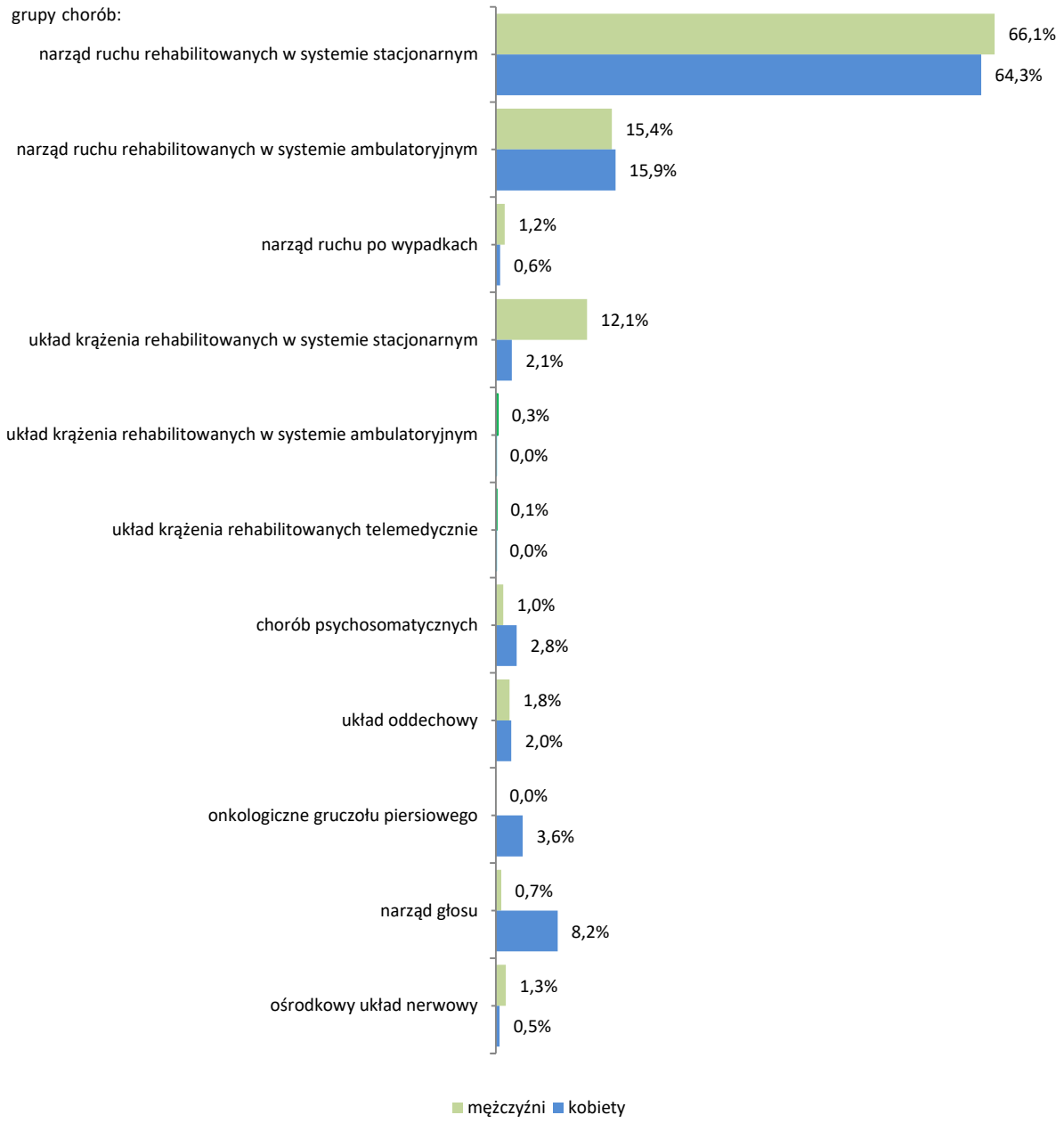

PODSUMOWANIE

W 2020 r. programem rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej ZUS objętych zostało 28,0 tys. ubezpieczonych, co stanowi zaledwie 32,4% liczby osób, którzy byli rehabilitowani w 2019 r.

Z powodu chorób narządu ruchu leczeniu rehabilitacyjnemu poddano 17,3 tys. osób, a w związku z chorobami układu krążenia - 1,3 tys. W ramach programu rehabilitacji schorzeń psychosomatycznych, chorób układu oddechowego i po operacjach nowotworu gruczołu piersiowego leczeniu rehabilitacyjnemu poddano po 0,4 tys. osób. Ponadto z leczenia rehabilitacyjnego skorzystało również 1,0 tys. rehabilitowanych ze schorzeniami narządu głosu i 0,2 tys. osób z chorobami ośrodkowego układu nerwowego.

Średni wiek ubezpieczonych w momencie skierowania na rehabilitację leczniczą wyniósł 52,3 roku: dla mężczyzn – 52,8 roku, dla kobiet – 51,8 roku. Najstarszą grupą wśród rehabilitowanych były osoby z chorobami układu krążenia – 56,3 roku, mężczyźni przeciętnie w wieku 56,8 roku, a kobiety 54,4 roku. Rehabilitowani w systemie ambulatoryjnym z powodu chorób układu krążenia osiągnęli wiek 57,3 roku, mężczyźni 57 lat, a kobiety 58 lat. Najmłodszą grupę wiekową stanowiły osoby z chorobami narządu ruchu po wypadkach – 44,4 roku (mężczyźni - 42,6 roku, kobiety - 47,1 roku) oraz osoby z chorobami psychosomatycznymi – 50,3 roku (mężczyźni - 51,3 roku, kobiety - 49,9 roku).

W populacji rehabilitowanych najliczniej reprezentowani byli mieszkańcy województw: śląskiego, mazowieckiego i łódzkiego.

W momencie skierowania na rehabilitację leczniczą 41,6% osób nie pobierało żadnych świadczeń z ubezpieczeń społecznych, 18,1% pobierało zasiłek chorobowy, 32,9% świadczenie rehabilitacyjne, a 7,4% rentę z tytułu niezdolności do pracy.

Zgodnie z definicją ustaloną dla potrzeb prezentowanego badania statystycznego rehabilitację leczniczą uznaje się za skuteczną, jeśli w okresie 12 miesięcy od daty zakończenia leczenia w ośrodku rehabilitacyjnym ubezpieczony nie pobiera żadnych świadczeń z ubezpieczeń społecznych. W wyniku analizy zebranych informacji ustalono, że w okresie 12 miesięcy od daty zakończenia leczenia rehabilitacyjnego, struktura populacji rehabilitowanych w 2020 roku przedstawiała się następująco:

- 50,5% osób nie pobierało świadczeń z ubezpieczeń społecznych dotyczących niezdolności do pracy,
- 19,6% osób pobierało zasiłek chorobowy,
- 12,8% pobierało świadczenie rehabilitacyjne,
- 17,1% rentę z tytułu niezdolności do pracy.

Zatem zgodnie z przyjętym do badania założeniem oceny skuteczności rehabilitacji, leczenie rehabilitacyjne w 2020 r. okazało się skuteczne u 50,5 % osób (w 2019 r. 48,0%).

Z grupy 13,8 tys. osób, które w okresie 12 miesięcy od daty zakończonej rehabilitacji pobierały jakiekolwiek świadczenia z ubezpieczeń społecznych, 11,1 tys. osób pobierało świadczenia z tytułu tej samej choroby, która była przyczyną rehabilitacji, zaś 2,7 tys. osób z tytułu zaistnienia innej choroby niż ta, która była przyczyną rehabilitacji (tabl. 36; rys.19).

Przyjmując do analizy założenie o zgodności numeru statystycznego jednostki chorobowej, z tytułu której ubezpieczony został poddany rehabilitacji leczniczej, z jednostką chorobową, z tytułu której pobierał ostatnie świadczenie w okresie 12 miesięcy po rehabilitacji, struktura rehabilitowanych prezentowała się następująco**:**

- 56,0% osób nie pobierało żadnych świadczeń,
- 12,7% osób pobierało zasiłek chorobowy,
- 13,6% pobierało świadczenie rehabilitacyjne,
- 17,7% otrzymywało rentę z tytułu niezdolności do pracy.

Zatem przy zastosowaniu kryterium zgodności jednostek chorobowych, rehabilitacja lecznicza okazała się skuteczna u 56,0% rehabilitowanych.

Po zakończeniu leczenia rehabilitacyjnego na podstawie karty informacyjnej o przebytej rehabilitacji leczniczej każdemu ubezpieczonemu wystawiana jest przez ZUS opinia odnośnie odzyskania zdolności do pracy. Z ogólnej populacji osób, które w 2020 roku odbyły rehabilitację leczniczą 69,8% osób uzyskało opinię „poprawa”, u 28,4% osób zdolność do pracy nie uległa ani poprawie, ani pogorszeniu, uzyskały one opinię „bez zmiany”. 0,7% rehabilitowanych uzyskało opinię stwierdzającą „pogorszenie” stanu zdrowia, a 1,1% nie uzyskało opinii odnośnie odzyskania zdolności do pracy.

Przebyta w 2020 roku rehabilitacja lecznicza odniosła u osób rehabilitowanych, wysoką efektywność. Badany okres czasu - 12 miesięcy po zakończeniu turnusu rehabilitacyjnego, przypadał na okres pandemii COVID – 19. Odzwierciedla jej skutki niewielka, w stosunku do lat ubiegłych, liczba osób poddanych rehabilitacji oraz okres pobierania świadczeń przez te

osoby. W stosunku do poprzedniego badania statystycznego osób poddanych rehabilitacji leczniczej w 2019 roku nieznacznie (o 0,3 punktu procentowego) zwiększył się udział osób pobierających po rehabilitacji zasiłki chorobowe oraz znacznie wydłużył okres ich pobierania o 25,9 dnia. Udział osób pobierających po rehabilitacji świadczenia rehabilitacyjne zmniejszył się o 2,2 punktu procentowego, okres jego pobierania wyniósł 4,9 miesiąca (w stosunku do roku ubiegłego wzrost o 0,9 miesiąca). Udział osób pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy zwiększył się o 10,5 punktu procentowego. Nieznacznie – o 6 dni – skrócił się przeciętny okres pobierania rent z tytułu niezdolności do pracy w 12 miesięcy po odbytej rehabilitacji. Zwiększył się też udział osób niepobierających żadnych świadczeń po rehabilitacji z 48,0% w ciągu roku po rehabilitacji odbytej w 2019 roku, do 50,5% osób, które odbyły rehabilitację w 2020 roku.
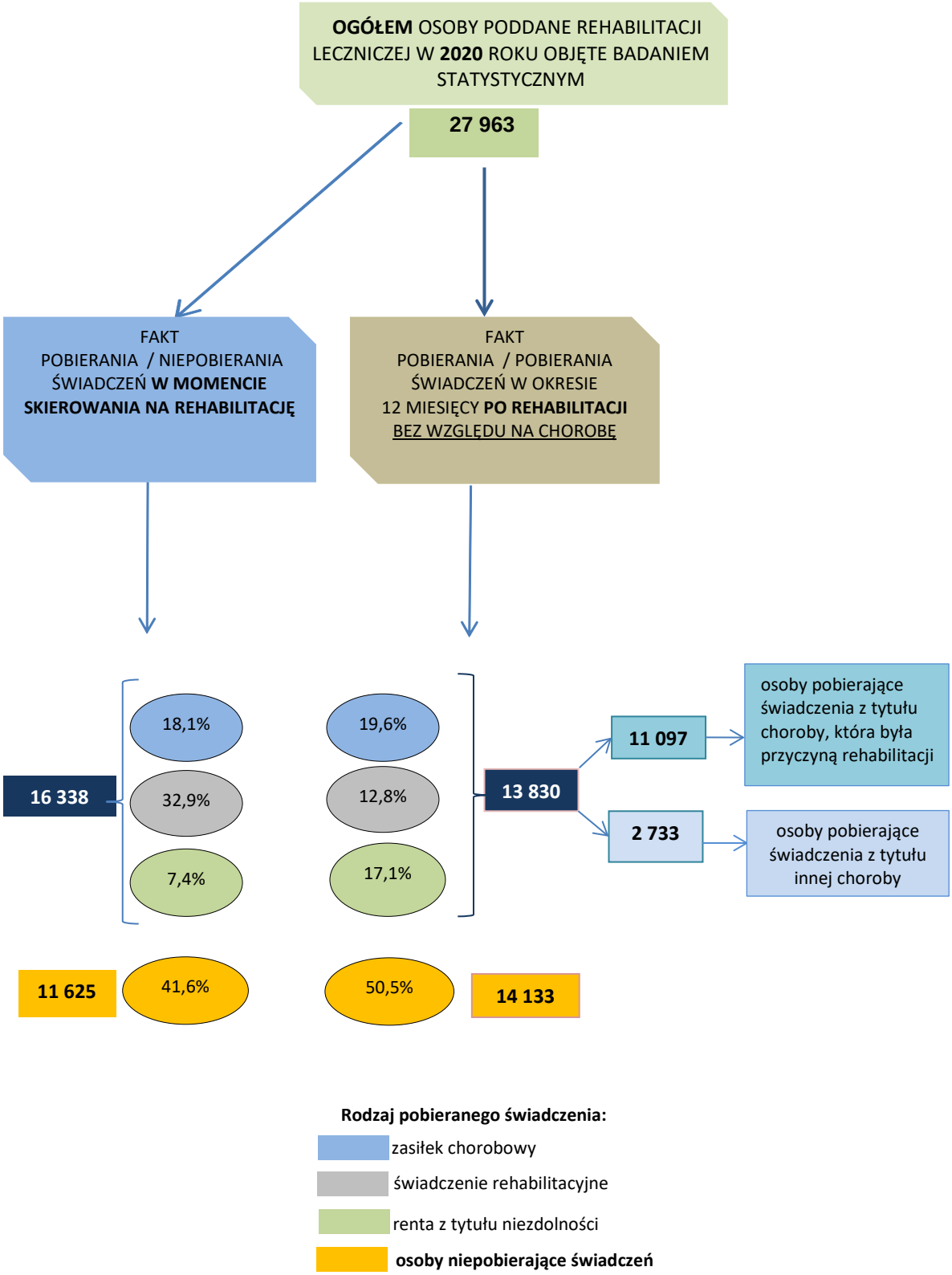
Rys. 26. Rehabilitowani wobec faktu pobierania/niepobierania świadczeń w momencie skierowania na rehabilitację i po odbyciu rehabilitacji